DECIZIA (UE) 2019/2120 A COMISIEI

din 24 iuniee 2019

privind ajutorul de stat SA.33078 (2015/C) (ex 2015/NN) pus în aplicare de Belgia în favoarea JCDecaux Belgium Publicité

[notificată cu numărul C(2019) 4466]

(Numai textele în limbile franceză și neerlandeză sunt autentice)

(Text cu relevanță pentru SEE)

COMISIA EUROPEANĂ,

având în vedere Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, în special articolul 108 alineatul (2) primul paragraf,

având în vedere Acordul privind Spațiul Economic European, în special articolul 62 alineatul (1) litera (a),

după ce părțile interesate au fost invitate să își prezinte observațiile în conformitate cu dispozițiile menționate anterior ([1]) și având în vedere observațiile acestora,

întrucât:

1. PROCEDURĂ

(1) Prin scrisoarea din 19 aprilie 2011, înregistrată la 26 aprilie 2011, Comisia a primit o plângere depusă de Clear Channel Belgium (denumită în continuare „CCB") împotriva statului belgian în legătură cu presupusa acordare a unui ajutor ilegal și incompatibil cu piața internă în favoarea concurentei sale JCDecaux Street Furniture Belgium (denumită în continuare „JCD"), fostă JCDecaux Belgium Publicité SA.

(2) La 29 mai 2013, Comisia a primit o a doua plângere privind presupusa acordare a unui ajutor ilegal și incompatibil în favoarea JCD. Reclamantul (denumit în continuare „cel de al doilea reclamant") a solicitat ca identitatea sa să rămână confidențială.

(3) Prin scrisoarea din 24 martie 2015, Comisia a informat Belgia cu privire la decizia sa de a iniția procedura prevăzută la articolul 108 alineatul (2) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (denumit în continuare „TFUE") cu privire la aceste presupuse măsuri de ajutor.

(4) Decizia Comisiei de a iniția procedura (denumită în continuare „decizia de inițiere a procedurii") a fost publicată în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene* la 19 iunie 2015 ([2]). Comisia a invitat părțile interesate să își prezinte observațiile cu privire la presupusele măsuri de ajutor în cauză.

(5) Belgia și-a prezentat observațiile la 21 iulie 2015. Comisia a primit observațiile scrise din partea CCB la 16 iulie 2015, iar de la cel de al doilea reclamant care a dorit ca identitatea sa să rămână confidențială și de la JCD la 17 iulie 2015. Comisia a transmis Belgiei observațiile părților interesate cu privire la decizia de inițiere a procedurii prin scrisorile din 24 iulie și 13 august 2015. Comisia a primit comentariile Belgiei cu privire la observațiile respective prin scrisoarea din 2 octombrie 2015.

(6) De asemenea, au avut loc discuții și schimburi suplimentare cu autoritățile belgiene, precum și cu JCD și CCB. În acest sens, Comisia a trimis Belgiei și părților interesate o solicitare de informații la 15 aprilie 2016. Belgia a răspuns la solicitarea de informații la 20 iunie 2016 și a transmis observații suplimentare la 26 ianuarie 2017, 20 februarie 2017, 20 martie 2017 și 23 ianuarie 2019.

(7) CCB a prezentat observații suplimentare la 1 decembrie 2015, 23 mai 2016, 20 septembrie 2016 și 24 martie 2017. JCD a transmis observații suplimentare la 12 octombrie 2015, 29 martie 2016, 15 iulie 2016 și 16 mai 2017.

([1]) JO C 203, 19.6.2015, p. 12.
([2]) Ibidem.

(8) Observațiile prezentate de CCB la 16 iulie 2015 cu privire la decizia Comisiei de inițiere a procedurii conțineau o plângere suplimentară împotriva JCD.

2. DESCRIEREA PLÂNGERILOR

2.1. Reclamantul CCB și presupusul beneficiar al ajutorului JCD

(9) CCB și JCD sunt doi dintre actorii principali din sectorul publicității de exterior din Belgia. Cele două societăți aparțin unor grupuri internaționale active în sectorul publicității de exterior în format mare și mic.

(10) CCB este o filială a grupului internațional CC Media Holding, care deține Clear Channel Communication Inc., o societate multinațională cu sediul în Statele Unite ale Americii care își desfășoară activitatea în 28 de țări din Europa, regiunea Asia-Pacific și America Latină. În Belgia, CCB comercializează mii de dispozitive publicitare în formate mici și mari; de asemenea, aceasta desfășoară activități de furnizare și gestionare a mobilierului stradal și a sistemelor de închiriere a bicicletelor în regim self-service.

(11) JCD este filiala belgiană a societății de drept francez JCDecaux SA, un actor mondial în sectorul publicității de exterior și al furnizării, plasării și întreținerii mobilierului stradal, precum și al furnizării și gestionării sistemelor de închiriere a bicicletelor în regim self-service.

(12) Plângerea depusă de CCB care face obiectul prezentei decizii ([3]) se referă la cele două aspecte descrise mai jos. Plângerea prezentată de cel de al doilea reclamant nu se referă decât la al doilea aspect.

2.2. Partea privind dispozitivele publicitare care fac obiectul contractului din 1984

2.2.1. *Context*

(13) Orașul Bruxelles ([4]) și JCD au încheiat două contracte privind instalarea unor dispozitive publicitare în orașul Bruxelles, unul în 1984, iar celălalt în 1999. Cele două contracte se referă la instalarea de mobilier stradal plătit prin dispozitive publicitare cu o dimensiune aproximativă de 2 m^2, care constituie suportul pentru afișarea publicității (între una sau două fețe publicitare până la șase fețe în cazul dispozitivelor echipate cu un dispozitiv derulant de fiecare parte). Afișajul publicitar în format mic în Belgia prezintă particularitatea că panourile de dimensiuni mici sunt integrate, în general, în mobilierul stradal.

(14) Cele două contracte vizate de plângere au caracteristici diferite, astfel cum sunt descrise mai jos.

(15) Contractul din 16 iulie 1984 (denumit în continuare „contractul din 1984”), cu o durată de 15 ani, prevedea că JCD ar introduce și ar putea exploata stații de autobuz publicitare și mobilier stradal denumit „mupi” (format din două fețe, dintre care una este rezervată orașului Bruxelles, iar cealaltă poate fi exploatată de JCD pentru a afișa publicitate) în următoarele condiții:

(i) contractul nu prevedea ca JCD să plătească către orașul Bruxelles chirie, drepturi de ocupare sau taxe pentru panourile aparținând JCD, dar JCD era obligat să acorde orașului Bruxelles o serie de avantaje în natură: punerea la dispoziție, în mod gratuit, a unor coșuri pentru deșeuri de hârtie, a unor toalete publice și a unor ziare electronice, realizarea unei hărți generale, a unei hărți turistice și hoteliere și a unei hărți a străzilor pietonale din orașul Bruxelles;

(ii) fiecare dispozitiv putea fi exploatat pentru o perioadă de 15 ani și putea fi instalat pe întreaga perioadă a contractului din 1984, care avea, de asemenea, o durată de 15 ani (1984-1999). Prin urmare, în 1999, la sfârșitul contractului din 1984, un număr mare de dispozitive publicitare care fac obiectul contractului din 1984 puteau fi încă utilizate până la sfârșitul perioadei lor de exploatare de 15 ani.

([3]) Prezenta decizie nu vizează plângerea suplimentară a CCB menționată în considerentul 8, care se referă la dispozitivele care fac obiectul contractului din 1999 care nu erau cuprinse în procedura oficială de investigare (a se vedea, de asemenea, considerentul 69).

([4]) Orașul Bruxelles este denumirea oficială a localității (*la commune*) situate în centrul regiunii Bruxelles-Capitală. Orașul Bruxelles este înconjurat de 18 localități strâns integrate unele în altele, formând o singură entitate administrativă mare, care constituie regiunea Bruxelles-Capitală. Regiunea Bruxelles-Capitală are un guvern și un parlament. Aceasta are o populație urbană de aproximativ 1 200 000 de locuitori, părțile constituind un singur arondisment, cunoscut sub numele de Bruxelles.

(16) Contractul din 14 octombrie 1999 (denumit în continuare „contractul din 1999") a înlocuit contractul din 1984 în urma unei licitații organizate de orașul Bruxelles pentru achiziționarea și instalarea, precum și pentru întreținerea și gestionarea de mobilier stradal de informare, de stații de călătorie și de suporturi de afișare din care o parte poate fi utilizată în scopuri publicitare, licitație care a fost câștigată de JCD.

(17) Deși vizează piese de mobilier similare celor din 1984, contractul din 1999 (cu o durată de 15 ani) prevedea următoarele:

(i) noul mobilier stradal legat de acest contract ar fi proprietatea orașului Bruxelles ([5]), iar JCD ar plăti o chirie lunară pentru utilizarea sa în scopuri publicitare;

(ii) întregul mobilier vechi instalat pe baza unor contracte anterioare între orașul Bruxelles și JCD trebuia eliminat de către JCD. Pentru a ține seama de situația mobilierului care face obiectul contractului din 1984, a cărui perioadă de exploatare de 15 ani era încă în curs, un calendar anexat la contractul din 1999 (denumit în continuare „anexa 10") stabilea cu exactitate datele la care diferitele panouri trebuiau să fie eliminate (între 1999 și 2010). În anexa 10 erau identificate 282 de stații de autobuz și 198 de dispozitive de afișare care continuau să facă obiectul dispozițiilor contractului din 1984, indicând locul de amplasare și datele la care acestea trebuiau să fie eliminate.

2.2.2. *Obiectul plângerii*

(18) CCB consideră că JCD ar fi beneficiat de un ajutor de stat incompatibil prin faptul că a continuat să exploateze anumite dispozitive care fac obiectul contractului din 1984 după data demontării acestora, prevăzută în contractul din 1999, fără a plăti chirie sau taxă orașului Bruxelles.

2.3. **Partea privind Villo**

2.3.1. *Context*

(19) Pentru a include o ofertă de mobilitate ușoară pe teritoriul său, regiunea Bruxelles-Capitală a decis să instaleze un sistem automatizat de închiriere a bicicletelor în regim self-service pe domeniul public.

(20) În acest scop, regiunea a lansat, la 15 martie 2008, o licitație care a fost câștigată de JCD la 13 noiembrie 2008. Regiunea Bruxelles-Capitală a încheiat cu JCD, la 5 decembrie 2008, un contract de concesiune de servicii publice pentru exploatarea sistemului automatizat de închiriere a bicicletelor Villo pe teritoriul Regiunii Bruxelles-Capitală (denumit în continuare „contractul Villo"), pentru o durată totală de 15 ani (prelungită cu doi ani în 2011, din cauza întârzierilor înregistrate în punerea în aplicare a contractului). Contractul prevedea:

(i) instalarea și gestionarea unui sistem automatizat de închiriere de biciclete (2 500 de biciclete la 200 de stații în prima fază, care a început la 16 noiembrie 2009, urmând să fie extins la 5 000 de biciclete într-o a doua fază, începând cu 2011), pentru o durată totală de 15 ani (până în 2026);

(ii) gestionarea și exploatarea unor dispozitive publicitare pentru a finanța sistemul de închiriere a bicicletelor, în plus față de plățile clienților. În această privință, JCD exploatează dispozitive publicitare integrate în stațiile de biciclete, precum și dispozitive separate și izolate de aceste stații (în special spații publicitare de 2 m^2 și, de asemenea, de 8 m^2).

(21) Cifra totală de afaceri estimată a concesiunii pe toată durata sa este de aproximativ [100-150] de milioane EUR. Aproximativ [30-40] % din venituri provin de la utilizatori, iar restul din publicitate.

(22) În plus, în cadrul negocierii contractului Villo, regiunea a acordat JCD anumite măsuri financiare care nu au fost menționate în cererea de ofertă ([6]):

(i) o scutire de taxe pentru ocuparea domeniului public al Regiunii Bruxelles-Capitală pentru dispozitivele publicitare de 8 m^2; valoarea maximă a acestei scutiri este plafonată la [50 000-150 000] EUR/an ([7]);

([5]) Prin plata unui preț net forfetar pentru fiecare produs furnizat, complet echipat, instalat și operațional.

([6]) Aceste elemente au fost incluse într-un act adițional la contractul Villo încheiat la 9 iunie 2011.

([7]) Taxa este de […] EUR per dispozitiv pe an. Valoarea maximă a taxei pe care ar fi trebuit să o plătească JCD fără scutirea amintită se ridică la […] dispozitive de 8 m^2 * […] EUR per dispozitiv = [50 000-150 000] EUR.

(ii) o clauză de impreviziune privind taxele regionale (neutralizarea modificărilor taxelor regionale): principiul este acela că, în cazul în care taxele regionale cresc, JCD poate fi despăgubită în funcție de această creștere; cu toate acestea, această clauză nu a fost aplicată niciodată;

(iii) o clauză de revizuire a prețurilor privind taxele comunale (neutralizarea creșterii taxelor comunale): principiul este că, în cazul în care taxele comunale cresc peste valoarea de 75 EUR/m², JCD este despăgubită în funcție de această creștere; autoritățile belgiene au considerat inițial că despăgubirea prevăzută de această clauză ar putea să se ridice la maximum [250 000-350 000] EUR pe an ([8]).

2.3.2. *Obiectul plângerii*

(23) CCB și cel de al doilea reclamant consideră că JCD ar fi beneficiat de ajutor de stat prin finanțarea concesiunii Villo.

(24) Potrivit reclamanților, toate măsurile de finanțare (exploatarea dispozitivelor publicitare și măsurile suplimentare acordate JCD) ar constitui ajutor de stat.

(25) În plus, astfel de ajutoare de stat nu ar putea fi considerate compatibile cu piața internă în temeiul normelor Uniunii privind compensația pentru obligația de serviciu public, în special Decizia 2012/21/UE a Comisiei ([9]) (denumită în continuare „Decizia privind SIEG din 2012"), în măsura în care JCD ar fi foarte mult supracompensată (în special deoarece numărul de dispozitive publicitare acordate JCD ar fi prea mare).

3. ANALIZA PĂRȚII PRIVIND DISPOZITIVELE PUBLICITARE DIN CONTRACTUL DIN 1984

3.1. Motivele care au condus la inițierea procedurii

(26) Comisia a considerat că, în ceea ce privește exploatarea anumitor dispozitive publicitare de către JCD pe teritoriul orașului Bruxelles în temeiul contractului din 1984 și menținute peste datele prevăzute pentru eliminarea acestora (astfel cum se indică în anexa 10 la contractul din 1999), criteriile cumulative privind ajutorul de stat erau îndeplinite și, prin urmare, măsura constituia un ajutor de stat în sensul articolului 107 alineatul (1) din TFUE.

(27) Întrucât niciuna dintre condițiile necesare pentru a declara ajutorul ca fiind compatibil nu pare să fi fost îndeplinită, Comisia a decis să inițieze procedura prevăzută la articolul 108 alineatul (2) din TFUE.

3.2. Observații ale părților interesate cu privire la decizia de inițiere a procedurii

(28) Comisia a primit observații din partea CCB și a JCD, astfel cum sunt rezumate în continuare.

3.2.1. *Observațiile prezentate de CCB*

(29) Ca răspuns la decizia de inițiere a procedurii, CCB afirmă că este de acord cu analiza Comisiei potrivit căreia exploatarea de către JCD a mai multor dispozitive publicitare instalate în temeiul contractului din 1984 pe teritoriul orașului Bruxelles și menținute peste datele prevăzute pentru eliminarea acestora fără plata unei chirii sau taxe ar constitui un ajutor de stat în sensul articolului 107 alineatul (1) din TFUE și ar fi incompatibilă cu piața internă.

(30) CCB afirmă, de asemenea, că împărtășește opinia Comisiei potrivit căreia ar exista îndoieli serioase cu privire la realitatea și relevanța mecanismului de compensare invocat de autoritățile belgiene pentru a justifica menținerea dispozitivelor în cauză peste datele prevăzute pentru eliminarea lor. Potrivit CCB, autoritățile belgiene nu furnizează nicio dovadă care să demonstreze că respectivul mecanism de compensare a fost instituit în mod oficial înainte de menținerea ilegală a dispozitivelor în cauză.

([8]) A se vedea considerentul 82 din decizia de inițiere a procedurii.

([9]) Decizia 2012/21/UE a Comisiei din 20 decembrie 2011 privind aplicarea articolului 106 alineatul (2) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene în cazul ajutoarelor de stat sub formă de compensații pentru obligația de serviciu public acordate anumitor întreprinderi cărora le-a fost încredințată prestarea unui serviciu de interes economic general (JO L 7, 11.1.2012, p. 3.).

(31) CCB subliniază că avantajul de care ar fi beneficiat JCD prin exploatarea dispozitivelor din 1984 după datele prevăzute pentru eliminarea acestora este mai mare de 2 150 000 EUR, fără dobândă. CCB se bazează pe două constatări ale unui executor judecătoresc, efectuate la cererea sa, la 3 decembrie 2007 și la 21 decembrie 2009, care furnizează un inventar al mobilierului instalat în temeiul contractului din 1984 și care era încă utilizat la datele respective. CCB subliniază, de asemenea, că faptul că autoritățile belgiene se bazează ele însele pe constatările executorului judecătoresc efectuate la solicitarea CCB (a se vedea secțiunea 3.3.2) arată că nu a existat o monitorizare precisă a dispozitivelor menținute după datele prevăzute inițial și că, în absența unor dovezi contrare din partea autorităților belgiene, numărul de dispozitive care trebuie luate în considerare pentru calcularea avantajului acordat JCD este de 86, și anume 119 fețe publicitare.

(32) În cele din urmă, CCB susține analiza Comisiei conform căreia, începând cu 2002, ar trebui plătite taxe pentru dispozitivele publicitare, independent de contractul inițial. Eliminarea anticipată a unui dispozitiv care intră sub incidența contractului din 1984 nu ar conduce, prin urmare, la o pierdere de economii din taxe pentru JCD, întrucât aceste taxe ar trebui plătite, în orice caz, pentru dispozitivele respective în cazul în care ar fi fost menținute, ceea ce ar face inoperant argumentul privind compensarea între eliminările anticipate și eliminările tardive, în măsura în care aceste taxe ar fi fost imputate. CBB își reiterează, de asemenea, afirmația potrivit căreia scutirile fiscale în favoarea JCD ar crea denaturări majore ale concurenței pe piața belgiană a publicității de exterior și ar avea drept rezultat un dezavantaj concurențial, având în vedere faptul că concurenții JCD, inclusiv CCB, au trebuit să plătească taxele de publicitate pentru dispozitivele pe care le exploatează pe teritoriul orașului Bruxelles.

(33) CCB arată că, într-o hotărâre din 29 aprilie 2016, Curtea de Apel din Bruxelles a considerat că JCD nu a respectat datele prevăzute pentru eliminare în anexa 10 din caietul special de sarcini al contractului din 1999 și a exploatat ilegal, timp de mai mulți ani, numeroase dispozitive publicitare pe domeniul public al orașului Bruxelles ([10]). CCB arată, de asemenea, că argumentul privind compensarea dintre eliminările anticipate și eliminările tardive, susținut de JCD, a fost respins de către Curte.

(34) CCB consideră că veniturile din publicitate provenite din exploatarea comercială a dispozitivelor publicitare menținute după data prevăzută pentru eliminare în anexa 10 ar putea constitui, de asemenea, resurse de stat, întrucât statul însuși ar putea exploata aceste dispozitive.

(35) În observațiile prezentate la 16 iulie 2015 cu privire la decizia Comisiei de a iniția procedura, CCB a depus o plângere suplimentară împotriva JCD cu privire la taxele neachitate de JCD către statul belgian aferente dispozitivelor care fac obiectul contractului din 1999.

3.2.2. *Observațiile prezentate de JCD*

(36) În observațiile sale cu privire la decizia de inițiere din 17 iulie 2015, JCD reamintește că autoritatea publică (în acest caz, orașul Bruxelles) are obligația de a menține echilibrul economic al contractelor la care este parte. Potrivit JCD, pentru a compensa pierderea unor venituri din publicitate care rezultă din eliminarea prematură a dispozitivelor în cauză și pentru a asigura echilibrul economic al contractului din 1984, orașul Bruxelles a permis în mod logic menținerea și exploatarea, după data prevăzută pentru eliminare, a unui număr echivalent de alte dispozitive care fac obiectul contractului din 1984. În această privință, JCD susține că realitatea compensării este incontestabilă și că aceasta ar fi dovedită de diverse elemente de probă, printre care numeroase observații și înscrisuri transmise de orașul Bruxelles în cadrul anchetei preliminare.

(37) Potrivit JCD, exploatarea dispozitivelor publicitare în cauză nu a fost niciodată reglementată de contractul din 1999, iar menținerea anumitor piese de mobilier stradal s-a efectuat în cadrul executării contractului din 1984, fără niciun transfer de resurse publice. Menținerea mobilierului în cauză este neutră din punct de vedere al resurselor de stat, deoarece constituie contraprestația pentru eliminarea anticipată a altor piese de mobilier reglementate prin același contract.

(38) Pentru JCD, din însuși principiul compensării rezultă că exploatarea publicitară a pieselor de mobilier care au fost menținute după data la care ar fi trebuit eliminate ar trebui să fie supusă acelorași norme precum cele aplicabile dispozitivelor retrase anticipat, și anume contractului din 1984.

([10]) Hotărârea Curții de Apel din Bruxelles din 29 aprilie 2016 (Camera a 9-a) în cauza 2011/AR/140. Curtea de Apel din Bruxelles a respins argumentul privind interversiunea mobilierului și a precizat că interversiunea nu fusese planificată sau autorizată prin contractele din 1984 și 1999 și nici nu a fost aprobată de municipalitate după încheierea contractului din 1999.

(39) Prin urmare, JCD contestă afirmația potrivit căreia aceasta ar fi beneficiat de un avantaj selectiv care rezultă dintr-un transfer de resurse publice în cadrul unor contracte obișnuite cu orașul Bruxelles. JCD consideră că nu a beneficiat de economii în ceea ce privește chiriile și taxele datorate în temeiul contractului din 1999 și că aceste servicii fac parte dintr-o misiune de serviciu public.

(40) În special, în ceea ce privește scutirea de la plata chiriei, aceasta se explică, potrivit JCD, prin mecanismul de compensare reglementat prin contractul din 1984.

(41) În ceea ce privește scutirea de taxe, poziția orașului Bruxelles de a nu încasa taxe numai pentru contractele privind mobilierul stradal – spre deosebire de dispozitivele publicitare – ar fi perfect coerentă pentru a menține echilibrul economic al acestor contracte, întrucât nici dispozitivele care fac obiectul contractului din 1984, nici cele vizate de contractul din 1999 nu ar fi supuse unei taxe, independent de adoptarea de către orașul Bruxelles a unui regulament fiscal în 2002.

(42) Potrivit JCD, orașul Bruxelles a adoptat un prim regulament fiscal privind publicitatea temporară în și pe spațiile publice abia pentru exercițiul financiar 2002 (Regulamentul fiscal din 17 octombrie 2001), în timp ce contractul din 1984 a expirat în 1999. În consecință, această taxă nu ar fi aplicabilă în cazul exploatării publicitare a dispozitivelor vizate de contractul din 1984, chiar dacă aceasta a fost prelungită în cursul exercițiului 2002 și al exercițiilor financiare ulterioare. Potrivit JCD, netaxarea dispozitivelor respective nu este de natură să constituie un avantaj selectiv pentru co-contractant, în măsura în care aceasta reflectă un principiu general care nu a dat naștere unui tratament mai favorabil acordat JCD în raport cu o întreprindere care s-ar afla într-o situație comparabilă și nu ar putea, prin urmare, să constituie un temei pentru existența unui ajutor de stat.

(43) În plus, în ipoteza teoretică în care o taxă ar fi devenit aplicabilă în cadrul contractului respectiv, ar fi trebuit să fie efectuată o revizuire a condițiilor contractului din 1984, astfel cum se prevede în contract.

(44) În ceea ce privește dispozitivele care fac obiectul contractului din 1999, JCD consideră că nici exploatarea publicitară a acestora nu ar fi supusă plății unei taxe pe publicitate. Regulamentul fiscal privind publicitatea, adoptat de orașul Bruxelles în anul 2002, nu ar fi aplicabil deoarece JCD plătește deja o chirie lunară pentru utilizarea suporturilor în scopuri publicitare, ceea ce constituie, în temeiul contractului din 1999, singura taxă aplicabilă exploatării publicitare a dispozitivelor. În plus, acest regulament fiscal exceptează în mod expres dispozitivele publicitare ale orașului Bruxelles și, prin urmare, dispozitivele vizate de contractul din 1999.

(45) În sprijinul acestor argumente, JCD transmite Comisiei două hotărâri din 4 noiembrie 2016, prin care Tribunal de première instance francophone de Bruxelles (tribunalul de primă instanță francofon din Bruxelles) a considerat că JCD nu era supus taxei comunale pentru publicitate în ceea ce privește dispozitivele publicitare instalate pe teritoriul orașului și care aparțin orașului Bruxelles în temeiul contractului atribuit JCD la 14 octombrie 1999. Prin aceste hotărâri s-a dispus în consecință rambursarea sumelor care ar fi fost plătite pentru exercițiile financiare 2009-2012.

(46) JCD susține că, în cazul în care mecanismul de compensare menționat mai sus ar fi implicat un eventual dezechilibru în favoarea JCD, acest dezechilibru ipotetic nu ar fi putut consolida poziția concurențială a JCD față de concurenții săi de pe piețele relevante deoarece acesta ar fi minim.

(47) Potrivit JCD, acest dezechilibru ipotetic nu ar fi putut, în special, să îngreuneze intrarea pe piețele respective a întreprinderilor stabilite în alte state membre. În plus, JCD atrage atenția asupra faptului că se considerase deja de către Comisie că anumite măsuri produc efecte numai la nivel local și, prin urmare, nu afectează schimburile comerciale dintre statele membre.

3.3. **Observații prezentate de Belgia**

3.3.1. *Observațiile Belgiei cu privire la decizia de inițiere a procedurii*

(48) Autoritățile belgiene recunosc că JCD a continuat să exploateze anumite panouri care fac obiectul contractului din 1984 după data demontării prevăzută în contractul din 1999, astfel cum se prevede în anexa 10. Pentru aceste dispozitive publicitare, JCD nu plătea chirie sau taxe către orașul Bruxelles, spre deosebire de panourile care fac obiectul contractului din 1999, pentru care s-a plătit o chirie chiar de la începutul contractului și pentru care s-au impus, de asemenea, taxe, dar abia începând cu 2009 ([11]). Această situație a durat până în august 2011, când ultimele dispozitive au fost demontate.

([11]) Orașul Bruxelles a adoptat primul său regulament privind ocuparea privată a domeniului public în scopuri comerciale în octombrie 2001, acesta intrând în vigoare în ianuarie 2002 (Regulamentul fiscal din 17 octombrie 2001, Impozit pe publicitatea cu caracter temporar în și pe spațiul public), însă autoritățile belgiene nu au solicitat plata de taxe pe dispozitivele din 1999 decât începând din anul fiscal 2009.

(49) Autoritățile belgiene nu contestă faptul că măsurile sunt imputabile acestora și, în special, imputabile orașului Bruxelles. De fapt, acestea au explicat chiar că au acceptat menținerea unor dispozitive vizate de contractul din 1984 după data prevăzută în anexa 10 pentru a menține echilibrul contractului cu JCD, în măsura în care alte dispozitive au fost retrase în mod anticipat, la cererea orașului Bruxelles, pentru a instala alte tipuri de dispozitive preferate din motive în special estetice, mai exact noul mobilier stradal de tip „art nouveau".

(50) Autoritățile belgiene consideră că această eliminare anticipată a implicat o pierdere pentru JCD, care ar fi renunțat la dispozitive pentru care nu ar fi fost datorată nicio chirie sau taxă până la data prevăzută în anexa 10 pentru eliminarea acestora și că, în schimbul acestei pierderi, era acceptabil ca alte dispozitive să fie menținute pentru o perioadă mai mare decât se preconizase și că nu ar fi necesară plata vreunei chirii sau taxe pentru aceste dispozitive.

(51) Autoritățile belgiene recunosc că, în general, JCD a beneficiat de un avantaj economic, dar numai ca urmare a unui dezechilibru între numărul de dispozitive eliminate anticipat (înainte de data prevăzută pentru eliminare) și numărul de dispozitive menținute după data prevăzută pentru eliminare în anexa 10. Articolul 4.5 din contractul încheiat în 1984 între orașul Bruxelles și JCD prevedea ca suporturile de afișare și stațiile de autobuz să fie scutite de la plata chiriei, a taxei de folosință sau a redevenței. Potrivit autorităților belgiene, această scutire trebuie analizată în lumina faptului că, la data la care a fost semnată contractul, orașul Bruxelles nu adoptase niciun regulament de impozitare a suporturilor publicitare.

(52) Potrivit autorităților belgiene, JCD, pe de o parte, a renunțat la o economie în ceea ce privește chiriile și taxele, acceptând să retragă anticipat unele dispozitive și, pe de altă parte, a beneficiat de o economie în ceea ce privește chiriile și taxele prin menținerea unor dispozitive după datele prevăzute pentru eliminare. Prin calcularea diferenței dintre economiile pierdute de JCD ca urmare a eliminărilor anticipate și economiile suplimentare realizate prin menținerea dispozitivelor pentru o perioadă mai lungă decât cea prevăzută în anexa 10, în ansamblu JCD nu ar fi beneficiat, potrivit autorităților belgiene, decât de un avantaj financiar de maximum [100 000-150 000] EUR în perioada cuprinsă între decembrie 1999 și 2011.

(53) În această privință, autoritățile belgiene au susținut că măsura ar putea intra cu ușurință sub incidența Regulamentului (CE) nr. 1998/2006 al Comisiei ([12]) (denumit în continuare „Regulamentul *de minimis* din 2006"). Regulamentul stabilește că anumite sume mici de ajutor (mai puțin de 200 000 EUR pe o perioadă de trei ani fiscali) nu sunt considerate a avea un efect asupra schimburilor comerciale dintre statele membre și, prin urmare, nu îndeplinesc toate criteriile prevăzute la articolul 107 alineatul (1) din TFUE.

(54) Autoritățile belgiene clarifică, de asemenea, unele dintre afirmațiile CCB care fac obiectul deciziei de inițiere a procedurii. În primul rând, estimarea de bază pentru 86 de dispozitive realizată de CCB ar fi incorectă, întrucât în constatările executorului judecătoresc al CCB (a se vedea considerentul 31) se enumeră 80 de dispozitive. În plus, CCB a descris în mod greșit unele dintre dispozitive ca fiind stații de autobuze, în timp ce acestea erau panouri de informare pentru oraș. În al doilea rând, în ceea ce privește estimarea valorii chiriei, CCB ar indexa în mod incorect valoarea chiriei, care, potrivit orașului Bruxelles, trebuia să fie indexată la data aniversară a contractului ([13]). În al treilea rând, ar exista erori în ceea ce privește estimarea cuantumului taxelor datorate de JCD, astfel cum a fost indicată de CCB.

3.3.2. *Comentariile Belgiei cu privire la observațiile părților interesate*

(55) În observațiile scrise din 2 octombrie 2015, autoritățile belgiene afirmă că nerecuperarea de către orașul Bruxelles a taxelor datorate de JCD în temeiul contractului din 1999, în timp ce acțiuni în justiție erau pendinte, nu rezultă dintr-o favoare acordată de orașul Bruxelles, ci din aplicarea legii belgiene și a hotărârilor instanțelor belgiene în temeiul cărora administrația municipală a fost împiedicată să exercite o punere sub sechestru sau recuperarea unei taxe pentru partea din taxă care depășește ceea ce este datorat în mod incontestabil. În cazul în care o cale de atac, precum cea introdusă de JCD, vizează întreaga taxă, o punere sub sechestru sau o recuperare este imposibilă.

([12]) Regulamentul (CE) nr. 1998/2006 al Comisiei din 15 decembrie 2006 privind aplicarea articolelor 87 și 88 din tratat ajutoarelor *de minimis* (JO L 379, 28.12.2006, p. 5), aplicabil la momentul acordării ajutorului.

([13]) Contractul din 1999 prevede la articolul 12 formula de variație a chiriilor și precizează că autoritatea contractantă acceptă formula de variație (indexarea la data aniversară). Același articol indică datele de bază pentru calcularea chiriei lunare.

Această situație nu înseamnă că contribuabilul care a introdus o acțiune în justiție este scutit de taxă, astfel cum susține CCB. În plus, taxele, chiar dacă ar fi contestate, trebuie, din punct de vedere contabil, să fie preluate ca taxă de exploatare. În consecință, niciun ajutor de stat nu poate interveni ca urmare a nerecuperării de către orașul Bruxelles a taxelor percepute de JCD care fac obiectul unor proceduri judiciare.

(56) În observațiile scrise din 20 iunie 2016, ca răspuns la întrebările adresate de serviciile Comisiei prin scrisoarea din 15 aprilie 2016, autoritățile belgiene au confirmat că orașul Bruxelles ar fi început să perceapă taxe pe dispozitivele publicitare instalate în temeiul contractului atribuit la 14 octombrie 1999 abia începând cu anul fiscal 2009. Cu toate acestea, de îndată ce a fost adoptat Regulamentul fiscal din 17 octombrie 2001 privind publicitatea temporară în și pe spațiul public, orașul Bruxelles a stabilit un impozit pe anunțurile publicitare cu caracter temporar în și pe spațiul public și a prevăzut o scutire de taxe exclusiv pentru anunțurile proprii ([14]). Autoritățile belgiene subliniază că reglementările fiscale aplicabile dispozitivelor publicitare au intrat în vigoare pentru prima dată abia la 1 ianuarie 2002, astfel încât pentru anul 2001 nu era datorată nicio taxă și afirmă că aceste reglementări fiscale se aplică dispozitivelor care fac obiectul contractului din 1999.

(57) De asemenea, acestea precizează că orașul Bruxelles nu a colectat sumele corespunzătoare taxelor respective pentru anii fiscali 2002-2008. Această situație rezultă din faptul că municipalitatea a considerat inițial că dispozitivele instalate în temeiul contractului din 1999, care îi aparțineau și care erau exploatate de JCD, nu erau supuse plății taxelor, în temeiul scutirii fiscale prevăzute la articolul 5 din regulamentul fiscal din 17 octombrie 2001, referitor exclusiv la anunțurile proprii ale orașului Bruxelles. În plus, o scutire vizând în mod specific dispozitivele publicitare ale orașului Bruxelles sau ale unor organisme înființate de orașul Bruxelles sau subordonate acestuia a fost introdusă în regulamentul fiscal din 18 decembrie 2006 și în regulamentele fiscale următoare.

(58) Primele încasări au fost realizate la 29 iulie 2011 și vizau anul fiscal 2009. În temeiul articolului 6 din Legea din 24 decembrie 1996, care a fost abrogată printr-o ordonanță din 3 aprilie 2014, nu era posibilă aplicarea retroactivă a unui taxe pentru o perioadă mai mare de trei ani începând cu data de 1 ianuarie a anului fiscal.

(59) Autoritățile belgiene afirmă că orașul Bruxelles a decis să nu mai aplice scutirea deoarece a considerat că scutirea dispozitivelor publicitare numai pe motivul că aparțineau orașului Bruxelles, deși acesta nu era operatorul lor, crea un tratament inechitabil față de operatorii altor dispozitive publicitare. În spiritul orașului Bruxelles, în cazul în care s-ar putea justifica într-adevăr scutirea dispozitivelor publicitare utilizate în scopuri proprii sau în scopurile unor organisme pe care acesta le-a creat sau care îi erau subordonate, scutirea nu se justifica în cazul în care aceste dispozitive erau exploatate de un terț și, în special, de o societate comercială care își desfășoară activitatea în sectorul publicității de exterior.

(60) Scutirea prevăzută de regulamentul fiscal urmărea să evite situația în care orașul ar trebui să impună taxe pentru el însuși, ceea ce nu i-ar fi furnizat venituri suplimentare și ar fi majorat activitatea administrativă pe care ar fi trebuit să o efectueze departamentul său al finanțelor, în timp ce obiectivul urmărit de orice regulament fiscal este de a permite autorității fiscale să obțină resurse financiare suplimentare. Cu toate acestea, astfel cum s-a arătat în observațiile prezentate de autoritățile belgiene la 20 februarie 2017 cu privire la întrebările suplimentare adresate de Comisie la 14 februarie 2017, orașul Bruxelles nu a exploatat niciodată el însuși dispozitive publicitare. Această operațiune a avut loc întotdeauna prin intermediul unor terți. Singurele dispozitive publicitare care aparțin orașului Bruxelles sunt cele care fac obiectul contractului de achiziții publice atribuit la 14 octombrie 1999 societății JCD. La sfârșitul contractului din 1999, a existat o nouă procedură de ofertare care a fost atribuită societății CCB, aceasta fiind actualul contractant. Pe baza contractului aflat în vigoare, CCB plătește o chirie pentru dispozitivele publicitare, precum și taxele în vigoare.

([14]) Mai precis, articolul 5 din regulamentul fiscal din 17 octombrie 2001 prevedea o scutire fiscală, în special pentru „anunțuri ale municipalității sau ale unor organisme constituite, subordonate sau finanțate de municipalitate”.

(61) Autoritățile belgiene afirmă că operatorii care utilizează propriile dispozitive plătesc numai taxele datorate, iar chiria pentru utilizarea dispozitivelor publicitare vine în completarea acestor taxe atunci când dispozitivele aparțin orașului Bruxelles. Această chirie nu înlocuiește în niciun caz taxele percepute pentru astfel de dispozitive. Într-adevăr, chiria constituie contraprestația pentru dreptul de a exploata dispozitivele care aparțin orașului Bruxelles. În lipsa plății unei chirii, operatorii ar putea exploata în mod gratuit dispozitivele orașului Bruxelles, deși acesta din urmă a trebuit să suporte costul achiziționării dispozitivelor. Prin urmare, este logic ca operatorii să plătească o chirie. Pe de altă parte, operatorii care nu exploatează dispozitivele orașului Bruxelles trebuie să suporte întreaga investiție pentru fabricarea sau achiziționarea dispozitivelor publicitare.

(62) Autoritățile belgiene explică faptul că, în două hotărâri din 4 noiembrie 2016, Tribunal de première instance francophone de Bruxelles a considerat că JCD, în temeiul articolului 9 din reglementările fiscale pentru anii 2009-2012, nu era obligat la plata taxei comunale pe publicitate în ceea ce privește dispozitivele publicitare instalate pe teritoriul orașului Bruxelles și care aparțin orașului Bruxelles, în temeiul contractului atribuit JCD la 14 octombrie 1999. Prin aceste hotărâri s-a dispus în consecință rambursarea sumelor care ar fi fost plătite pentru exercițiile financiare 2009-2012.

(63) Autoritățile belgiene confirmă, de asemenea, că orașul Bruxelles a formulat recurs împotriva celor două hotărâri din 4 noiembrie 2016 privind anii fiscali 2009-2010 și, respectiv, anii fiscali 2011-2012. În cadrul procedurii de recurs, care este încă pendinte, orașul Bruxelles a susținut că interpretarea dată de Tribunal articolului 9 din regulamentul fiscal, ca permițând scutirea JCD, ridica problema compatibilității sale cu articolele 106 și 107 din TFUE.

(64) Pe de altă parte, nu s-a făcut nicio încasare de către orașul Bruxelles în ceea ce privește taxele datorate pentru dispozitivele publicitare reglementate de contractul din 1984 și menținute după data prevăzută pentru eliminare.

(65) Autoritățile belgiene afirmă că nu sunt în măsură să indice cuantumul chiriei și al taxelor neplătite pentru dispozitivele care sunt menținute după data prevăzută pentru eliminare în anexa 10, pentru perioada cuprinsă între 1 ianuarie 2002 și 21 august 2010.

3.4. **Evaluarea măsurilor**

3.4.1. *Partea referitoare la dispozitivele care fac obiectul contractului din 1984: obiectul prezentei decizii*

(66) Analiza Comisiei se referă numai la menținerea dispozitivelor din 1984 după încheierea perioadei de exploatare a acestora și nu se referă la contractul din 1984 în sine. Acest lucru se justifică în special prin faptul că, în conformitate cu articolul 17 din Regulamentul (UE) 2015/1589 al Consiliului ([15]), Comisia nu poate dispune recuperarea ajutorului acordat după expirarea termenului de prescripție de 10 ani.

(67) Dispozitivele instalate în baza contractului din 1984 puteau fi instalate până la sfârșitul perioadei de valabilitate a contractului din 1984 (și anume, până în 1999) și exploatate timp de 15 ani (și anume, eventual până în 2014). Orice ajutor furnizat prin intermediul acestor dispozitive prin contractul din 1984, presupunând că sunt îndeplinite toate condițiile cumulative prevăzute la articolul 107 alineatul (1), ar fi putut fi acordat numai în momentul în care JCD ar fi fost autorizată de autoritățile din Bruxelles să instaleze dispozitivul în cauză și, prin urmare, înainte de 1999, anul expirării acestui contract. Astfel, orice eventual ajutor acordat societății JCD ar fi fost acordat cu mai mult de 10 ani înainte de trimiterea primei solicitări de informații a Comisiei către autoritățile belgiene, care datează din 15 septembrie 2011.

(68) Dimpotrivă, în ceea ce privește menținerea dispozitivelor care fac obiectul contractului din 1984 fără plata chiriei și a taxelor după data prevăzută în anexa 10 la contractul din 1999, acordarea unui eventual ajutor în favoarea JCD în aceste împrejurări ar fi avut loc la momentul autorizării (tacite) a autorităților din Bruxelles de a nu respecta calendarul prevăzut în anexa menționată. Analiza Comisiei de mai jos se referă numai la măsura în care menținerea dispozitivelor care fac obiectul contractului din 1984 după data prevăzută în anexa 10 implică un ajutor de stat în favoarea societății JCD care ar fi fost obținut după data de 15 septembrie 2001 [și anume, în termenul de prescripție menționat la articolul 17 din Regulamentul (UE) 2015/1589].

(69) Această decizie nu se referă nici la o analiză a calificării drept ajutor de stat a scutirii de taxele datorate de JCD statului belgian în ceea ce privește dispozitivele care fac obiectul contractului din 1999, care nu făcea parte din domeniul de aplicare a deciziei de inițiere a procedurii.

([15]) Regulamentul (UE) 2015/1589 al Consiliului din 13 iulie 2015 de stabilire a normelor de aplicare a articolului 108 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (JO L 248, 24.9.2015, p. 9).

3.4.2. *Ajutor de stat în sensul articolului 107 alineatul (1) din TFUE*

(70) În conformitate cu dispozițiile articolului 107 alineatul (1) din TFUE, sunt incompatibile cu piața internă, în măsura în care afectează comerțul între statele membre, ajutoarele acordate de stat sau prin resursele statului în orice formă care denaturează sau amenință să denatureze concurența prin favorizarea anumitor întreprinderi sau a producției anumitor bunuri.

(71) Conform unei jurisprudențe constante, calificarea drept ajutor în sensul articolului 107 alineatul (1) din TFUE presupune ca toate condițiile cumulative prevăzute de această dispoziție să fie îndeplinite: (i) măsura este imputabilă statului și este finanțată din resurse de stat; (ii) măsura conferă un avantaj economic selectiv beneficiarului; (iii) măsura denaturează sau amenință să denatureze concurența; (iv) măsura este susceptibilă să afecteze schimburile comerciale dintre statele membre ([16]).

3.4.2.1. Imputabilitate și resurse de stat

(72) Pentru ca o măsură să constituie ajutor de stat în sensul articolului 107 alineatul (1) din TFUE, aceasta trebuie să fie acordată de către stat sau prin intermediul unor resurse de stat. Resursele de stat includ toate resursele din sectorul public ([17]), inclusiv resursele entităților intrastatale (descentralizate, federale, regionale sau de altă natură) ([18]).

(73) Avantajele acordate direct sau indirect prin intermediul resurselor de stat pot fi considerate ajutoare în sensul articolului 107 alineatul (1) din TFUE. Existența unei resurse de stat poate lua o formă negativă atunci când se referă la o pierdere de venituri pentru autoritățile publice. Conform unei jurisprudențe constante, renunțarea la resurse care, în principiu, ar fi trebuit să ajungă din nou la bugetul statului constituie un transfer de resurse de stat. În mod similar, intervențiile care reduc taxele ce grevează, în mod normal, bugetul unei întreprinderi pot constitui resurse de stat ([19]).

Imputabilitatea

(74) Autoritățile belgiene nu contestă faptul că măsura le poate fi imputabilă (și, în special, imputabilă orașului Bruxelles). De fapt, acestea au explicat chiar că au acceptat să mențină dispozitivele care fac obiectul contractului din 1984 după data prevăzută în anexa 10 pentru a menține echilibrul contractului cu JCD în măsura în care alte dispozitive au fost retrase în mod anticipat, la cererea orașului Bruxelles, pentru a instala alte tipuri de dispozitive preferate din motive în special estetice (a se vedea considerentul 49).

Resurse de stat

(75) Autoritățile belgiene recunosc, de asemenea, că menținerea dispozitivelor dincolo de datele prevăzute în anexa 10 implică o pierdere de venituri pentru orașul Bruxelles în ceea ce privește chiriile și taxele care nu sunt percepute pentru astfel de dispozitive, care ar fi fost în mod normal înlocuite cu dispozitive care fac obiectul contractului din 1999, care implică plata chiriilor și taxelor.

(76) Prin urmare, nu se contestă că menținerea de către JCD a dispozitivelor din 1984 după datele prevăzute în anexa 10 este imputabilă statului belgian și că aceasta a implicat o renunțare din partea sa la resurse de stat. Cu toate acestea, cuantificarea acestor resurse de stat (și anume, valoarea chiriilor și a taxelor la care orașul Bruxelles a renunțat) face obiectul unor evaluări divergente de către Comisie și statul belgian (a se vedea secțiunea 3.4.5).

([16]) Hotărârea Curții de Justiție din 2 septembrie 2010 în cauza C-399/08 P, Comisia/Deutsche Post, ECLI:EU:C:2010:481, punctul 39 și jurisprudența citată, Hotărârea Curții de Justiție din 21 decembrie 2016 în cauza C-524/14 P, Comisia/Hansestadt Lübeck, ECLI:EU:C:2016:971, punctul 40, Hotărârea Curții de Justiție din 21 decembrie 2016 în cauzele conexate C-20/15 P și C-21/15 P, Comisia/World Duty Free Group SA și alții, ECLI:EU:C:2016:981, punctul 53 și Hotărârea Curții de Justiție din 20 septembrie 2017 în cauza C-300/16 P, Comisia/Frucona Košice, ECLI:EU:C:2017:706, punctul 19.

([17]) Hotărârea Tribunalului din 12 decembrie 1996 în cauza T-358/94, Compania națională Air France/Comisia Comunităților Europene, ECLI:EU:T:1996:194, punctul 56.

([18]) Hotărârea Curții de Justiție din 14 octombrie 1987 în cauza C-248/84, Republica Federală Germania/Comisia Comunităților Europene, ECLI:EU:C:1987:437, punctul 17 și Hotărârea din 6 martie 2002 în cauzele conexate T-92/00 și T-103/00, Territorio Histórico de Álava – Diputación Foral de Álava și Ramondín SA și Ramondín Cápsulas SA/Comisia Comunităților Europene, ECLI:EU:T:2002:61, punctul 57.

([19]) Hotărârea Curții de Justiție din 16 mai 2000 în cauza C-83/98 P, Franța/Ladbroke Racing și Comisia, ECLI:EU:C:2000:248, punctele 48-51. Hotărârea Curții de Justiție din 14 ianuarie 2015 în cauza C-518/13, Eventech, ECLI:EU:C:2015:9, punctul 33.

(77) În consecință, Comisia consideră că această măsură constituie un transfer de resurse de stat în sensul articolului 107 alineatul (1) din TFUE.

(78) Astfel cum s-a arătat în considerentul 34, în observațiile sale scrise CCB consideră că veniturile din publicitate provenite din exploatarea comercială a dispozitivelor publicitare menținute după data eliminării prevăzută în anexa 10 ar putea constitui, de asemenea, resurse de stat, întrucât statul ar putea exploata el însuși aceste dispozitive.

(79) În primul rând, Comisia consideră că veniturile din publicitate primite de JCD nu constituie, în mod evident, resurse de stat, în măsura în care astfel de venituri din publicitate provin din contracte private încheiate între JCD și clienții săi, în care statul nu intervine în niciun fel.

(80) În plus, nu este posibil să se considere că orașul Bruxelles renunță la resurse de stat pentru simplul motiv că nu se implică el însuși într-o anumită activitate economică. O astfel de abordare a resurselor de stat ar fi extrem de extensivă și ar interzice statului să autorizeze activități pe teritoriul său fără să verifice în prealabil că nu ar putea să exercite el însuși activitatea.

(81) În plus chiar dacă ar fi posibil, în teorie, ca o autoritate publică să exercite o anumită activitate economică, aceasta nu este în mod evident funcția sa principală și ea nu are, în principiu, nici priceperea, nici competențele și nici mijloacele tehnice pentru o astfel de activitate. De exemplu, în cazul de față, se poate observa că, în general, contractele de publicitate sunt naționale. Orașul Bruxelles nu ar dispune de mijloacele necesare pentru a negocia astfel de contracte, întrucât ar avea autoritate numai în ceea ce privește panourile pe care le-ar deține pe teritoriul orașului Bruxelles. Prin urmare, eventuala sa capacitate de a genera venituri din aceste panouri nu ar putea fi comparată cu cea a JC Decaux.

3.4.2.2. Prezența unui avantaj economic

(82) În sensul articolului 107 alineatul (1) din TFUE, un avantaj este orice avantaj economic pe care o întreprindere nu l-ar fi obținut în condiții normale de piață, și anume fără intervenția statului ([20]). Doar efectul măsurii asupra întreprinderii este relevant, și nu motivul sau obiectivul intervenției statului ([21]).

(83) Potrivit Curții de Justiție, există, prin urmare, un avantaj în cazul în care situația financiară a unei întreprinderi este îmbunătățită ca urmare a intervenției statului și, prin urmare, constituie un avantaj nu numai o prestație pozitivă, ci și toate intervențiile statului care, sub diverse forme, reduc sarcinile care grevează în mod normal bugetul unei întreprinderi ([22]).

(84) În cazul de față, începând cu anul 1999 și pe măsură ce autorizațiile întemeiate pe contractul din 1984 au expirat, JCD a continuat să exploateze dispozitive publicitare pe teritoriul orașului Bruxelles fără a plăti chirii sau taxe pentru exploatarea acestor dispozitive, în timp ce, în temeiul contractului din 1999, aceste dispozitive ar fi trebuit să fie înlăturate și, tot în temeiul contractului din 1999, exploatarea noilor dispozitive publicitare care le-ar fi înlocuit ar fi implicat plata de chirii și taxe.

(85) Autoritățile belgiene recunosc că, în general, JCD a beneficiat de un avantaj economic, dar numai ca urmare a unui dezechilibru între numărul de dispozitive eliminate în mod anticipat, înainte de data prevăzută pentru eliminare, și numărul de dispozitive menținute după data prevăzută pentru eliminare în anexa 10. Chiar presupunând că această opinie este împărtășită de către Comisie (*quod non*), existența unui avantaj ar fi, în orice caz, stabilită.

(86) Comisia arată, în primul rând, că autoritățile belgiene acceptă principiul existenței unui avantaj, însă nu fac decât să îi conteste domeniul de aplicare.

([20]) Hotărârea Curții de Justiție din 11 iulie 1996 în cauza C-39/94, Syndicat français de l'Express international (SFEI) și alții/La Poste și alții, ECLI: EU: C.1996: 285, punctul 60, hotărârea Curții de Justiție din 29 aprilie 1999 în cauza C-342/96, Regatul Spaniei/Comisia Comunităților Europene, ECLI:EU:C:1999:210, punctul 41.

([21]) Hotărârea Curții de Justiție din 2 iulie 1974 în cauza 173/73, Republica Italiană/Comisia, ECLI:EU:C:1974:71, punctul 13.

([22]) Hotărârea Curții de Justiție din 8 noiembrie 2001 în cauza C-143/99, Adria-Wien Pipeline, ECLI:EU:C:2001:598; și, de asemenea, Hotărârea Curții de Justiție din 14 februarie 1990 în cauza C-301/87, Republica Franceză/Comisia, ECLI:EU:C:1990:67, punctul 41.

(87) În plus, autoritățile belgiene consideră că măsura este o compensație acordată JCD pentru a compensa dezavantajul retragerii anticipate a mai multor dispozitive. În această privință, Comisia se referă la cauza C-211/15 P, Orange/Comisia ([23]) în care Curtea de Justiție a confirmat poziția Tribunalului ([24]) și a avocatului general ([25]) potrivit cărora chiar o reducere a sarcinii acordată unei întreprinderi, eliminând taxe suplimentare care rezultă dintr-un regim derogatoriu de care întreprinderile concurente scapă, constituie un ajutor de stat ([26]). Singurele compensații care implică un transfer de resurse publice care nu pot fi calificate drept ajutor de stat sunt compensațiile pentru serviciile publice acordate în conformitate cu jurisprudența Altmark ([27]).

(88) Contractul din 1984, la fel precum contractul din 1999, sunt contracte pur comerciale, iar dispozițiile acestora nu conferă JCD o misiune de serviciu public. Prin urmare, jurisprudența Altmark care privește compensațiile acordate pentru furnizarea unui serviciu public nu este aplicabilă.

(89) Rezultă, așadar, pe această bază că compensația menționată de autoritățile belgiene, presupunând că urmărește efectiv să compenseze dezavantajul legat de o eventuală obligație de retragere anticipată a anumitor dispozitive, implică în mod necesar un avantaj pentru JCD. Această concluzie este cu atât mai solidă în cazul de față cu cât este dificil să se considere că JCD a suferit de un dezavantaj structural deoarece, din proprie inițiativă, JCD a fost de acord să retragă dispozitivele respective și, mai mult, autoritățile belgiene au recunoscut ele însele că respectiva compensație depășea ceea ce era necesar ca urmare a presupusului dezavantaj.

(90) Această argumentație este, de asemenea, conformă cu punctul 69 din Comunicarea Comisiei privind noțiunea de „ajutor de stat” ([28]) (denumită în continuare „Comunicarea privind noțiunea de ajutor de stat”), care prevede că „chiar și costurile care rezultă din obligațiile de reglementare impuse de stat ([29]) pot fi considerate, în principiu, legate de costurile inerente activității economice, astfel încât orice compensație pentru aceste costuri conferă un avantaj întreprinderii ([30]). Aceasta înseamnă că existența unui avantaj nu va fi exclusă, în principiu, prin faptul că avantajul nu depășește compensația pentru un cost care rezultă din impunerea unei obligații de reglementare. Același lucru este valabil, de asemenea, în cazul scutirii de costurile pe care întreprinderea nu le-ar fi suportat în lipsa stimulentelor acordate prin măsura de stat, deoarece în lipsa stimulentelor aceasta și-ar fi structurat activitățile în mod diferit ([31]). De asemenea, existența unui avantaj nu este exclusă în cazul în care o măsură compensează o taxă de altă natură și nu are legătură cu această măsură ([32]).”

(91) În cazul de față, nu este, de asemenea, posibil ca înlocuirea anticipată a dispozitivelor din 1984 să fie asimilată cu o obligație de reglementare, întrucât JCD a acceptat în mod voluntar eliminarea acestor dispozitive, dar rezultă din punctul 69 din Comunicarea privind noțiunea de ajutor de stat că, în cazul în care eliminarea dispozitivelor a fost cauzată de o obligație de reglementare, compensația pentru înlocuirea anticipată respectivă ar fi implicat un avantaj.

([23]) Hotărârea Curții de Justiție din 26 octombrie 2016 în cauza C-211/15 P, Orange/Comisia, ECLI:EU:C:2016:798.

([24]) Hotărârea Tribunalului din 26 februarie 2015 în cauza T-385/12, Orange/Comisia, ECLI:EU:T:2015:117.

([25]) Concluziile avocatului general Wahl prezentate la 4 februarie 2016 în cauza C-211/15 P, Orange/Comisia, ECLI:EU:C:2016:78.

([26]) Hotărârea Curții de Justiție din 26 octombrie 2016 în cauza C-211/15 P, Orange/Comisia, ECLI:EU:C:2016:798, punctele 41-44.

([27]) Hotărârea Curții de Justiție din 26 octombrie 2016 în cauza C-211/15 P, Orange/Comisia, ECLI:EU:C:2016:798, punctul 44.

([28]) Comunicarea Comisiei din 19 iulie 2016 privind noțiunea de ajutor de stat astfel cum este menționată la articolul 107 alineatul (1) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (JO C 262, 19.7.2016, p. 1).

([29]) În ceea ce privește sectorul agricol, exemple privind impunerea unei obligații de reglementare ar fi controalele și testele veterinare sau cele legate de siguranța alimentelor și care sunt impuse producătorilor agricoli. În schimb, controalele și testele efectuate și finanțate de organisme publice, a căror realizare sau finanțare nu este impusă prin lege producătorilor agricoli, nu sunt considerate obligații reglementare impuse întreprinderilor. A se vedea Deciziile Comisiei din 18 septembrie 2015 privind ajutorul de stat SA.35484, testele privind calitatea laptelui în temeiul Legii privind laptele și grăsimea și din 4 aprilie 2016 privind ajutorul de stat SA.35484, în ceea ce privește activitățile de control sanitar general desfășurate în temeiul Legii privind laptele și grăsimea.

([30]) Hotărârea Tribunalului din 25 martie 2015 în cauza T-538/11, Belgia/Comisia, ECLI:EU:T:2015:188, punctele 74-78.

([31]) De exemplu, dacă o întreprindere primește o subvenție pentru a realiza o investiție într-o regiune asistată, nu se poate susține că acest lucru nu reduce costurile care grevează, în mod normal, bugetul întreprinderii, având în vedere că, în absența subvenției, întreprinderea nu ar fi realizat investiția respectivă.

([32]) Hotărârea Curții de Justiție din 8 decembrie 2011 în cauza C-81/10 P, France Télécom/Comisia, ECLI:EU:C:2011:811, punctele 43-50. Aceasta se aplică, în mod logic, scutirii de costurile suportate de o întreprindere pentru a înlocui statutul funcționarilor săi cu un statut de angajați, comparabil cu cel al concurenților, ceea ce conferă un avantaj întreprinderii în cauză (cu privire la care a existat o oarecare incertitudine ca urmare a Hotărârii Tribunalului din 16 martie 2004 în cauza T-157/01, Danske Busvognmænd/Comisia, ECLI:EU:T:2004:76, punctul 57). În ceea ce privește costurile irecuperabile, a se vedea, de asemenea, Hotărârea Tribunalului din 11 februarie 2009 în cauza T-25/07, Iride și Iride Energia/Comisia, ECLI:EU:T:2009:33, punctele 46-56.

(92) De asemenea, trebuie remarcat faptul că punctul 71 din Comunicarea privind noțiunea de ajutor de stat reamintește că „Existența unui avantaj este exclusă în cazul unei rambursări a taxelor percepute în mod nejustificat ([33]), a unei obligații a autorităților naționale de a despăgubi anumite întreprinderi pentru daunele pe care le-au cauzat acestora ([34]) sau a plății unei indemnizații în caz de expropriere ([35])".

(93) Cu toate acestea, niciuna dintre aceste două situații nu este prezentă în speță. Nu există niciun motiv să se considere că autoritățile belgiene ar fi cauzat un prejudiciu pentru JCD, pentru care ar fi fost obligate să plătească despăgubiri. Din proprie inițiativă, JCD a acceptat să elimine unele dispozitive din 1984 și este legitim să se presupună că JCD a acceptat acest lucru deoarece, în ansamblu, îi aducea un avantaj.

(94) În cele din urmă, Comisia pune sub semnul întrebării posibilitatea de a considera o astfel de compensație drept un comportament normal al unui operator de piață, ceea ce ar putea, eventual, să excludă existența unui avantaj. Cu toate acestea, nu se poate considera că orașul Bruxelles a acționat ca un operator de piață în aceste circumstanțe. Într-adevăr, s-a stabilit că presupusul acord de compensare nu a fost formalizat și monitorizat (ceea ce explică, de altfel, motivul pentru care, în opinia autorităților belgiene, ar fi existat un decalaj între numărul de dispozitive eliminate și înlocuite anticipat). Nu există dovezi care să sugereze Comisiei vreo negociere între orașul Bruxelles și JCD cu privire la acest punct. Nu există nicio dovadă a existenței unei analize efectuate de orașul Bruxelles cu privire la pierderea efectivă înregistrată de JCD, legată de înlocuirea anticipată a anumitor dispozitive care fac obiectul contractului din 1984, în comparație cu avantajul care rezultă din menținerea altor dispozitive, care au fost, de asemenea, amortizate complet (costul acestor panouri a fost, în mod logic, complet rambursat – inclusiv marja JCD – prin exploatarea lor pe durata legală a contractului din 1984), care intră sub incidența aceluiași contract. Lipsa totală a analizei, a contractului și a monitorizării exclude conformitatea acestui comportament al orașului Bruxelles cu principiul operatorului privat în economia de piață.

(95) De asemenea, argumentul Comisiei referitor la existența unui avantaj a fost confirmat printr-o hotărâre a Cour d'appel de Bruxelles (Curtea de Apel din Bruxelles) din 29 aprilie 2016 ([36]). În hotărârea respectivă, Curtea de Apel a respins apelul introdus de JCD și a confirmat hotărârea Tribunal de première instance de Bruxelles din 13 decembrie 2010. Mai precis, Curtea confirmă că JCD nu a respectat datele pentru eliminare prevăzute în anexa 10 la contractul din 1999 și că, prin urmare, aceasta a exploatat ilegal numeroase dispozitive publicitare pe domeniul public al orașului Bruxelles. Prin urmare, JCD a prevăzut acte ilicite în mod obiectiv, contrare practicilor loiale de pe piață, întrucât exploatarea în rețeaua sa a unor dispozitive publicitare care nu ar trebui sau nu ar mai trebui să se afle acolo oferă JCD un avantaj concurențial ilegal care ar putea îndepărta agențiile de publicitate de concurentul său CCB. În această privință, Curtea dispune încetarea acestor practici ilegale și consideră că demontarea dispozitivelor publicitare exploatate ilegal este un act necesar pentru încetarea practicii ilicite.

(96) În consecință, Comisia consideră că menținerea și exploatarea de către JCD în perioada 1999-2011 a unui anumit număr de dispozitive publicitare care fac obiectul contractului din 1984 pe teritoriul orașului Bruxelles după data prevăzută pentru eliminare în anexa 10 la contractul din 1999, fără plata chiriei sau a taxei, a avut drept efect reducerea costurilor pe care, în mod normal, JCD ar fi trebuit să le suporte în exercitarea activității sale și constituie un avantaj economic.

3.4.2.3. Selectivitate

(97) Pentru a fi considerată ajutor de stat, o măsură trebuie să fie selectivă, și anume aceasta trebuie să favorizeze anumite întreprinderi sau producția anumitor bunuri în sensul articolului 107 alineatul (1) din TFUE ([37]). În consecință, numai măsurile care favorizează în mod selectiv întreprinderile se încadrează în noțiunea de ajutor.

(98) În primul rând, se poate observa că autoritățile belgiene nu contestă caracterul selectiv al măsurii (menținerea dispozitivelor din 1984 fără plata chiriei sau a taxelor după expirarea perioadei lor de exploatare prevăzută în anexa 10).

([33]) Hotărârea Curții de Justiție din 27 martie 1980 în cauza 61/79, Amministrazione delle Finanze dello Stato, ECLI:EU:C:1980:100, punctele 29-32.

([34]) Hotărârea Curții de Justiție din 27 septembrie 1988 în cauzele conexate C-106/87-C-120/87, Asteris AE și alții/Grecia, ECLI:EU:C:1988:457, punctele 23 și 24.

([35]) Hotărârea Tribunalului din 1 iulie 2010 în cauza T-64/08, Nuova Terni Industrie Chimiche/Comisia, ECLI:EU:T:2010:270, punctele 59-63, 140 și 141, precizând că, în cazul în care plata unei indemnizații în caz de expropriere nu conferă un avantaj, o prelungire ex post a acestei indemnizații poate constitui un ajutor de stat.

([36]) Hotărârea Curții de Apel din Bruxelles din 29 aprilie 2016 (Camera a 9-a) în cauza 2011/AR/140.

([37]) Hotărârea Curții de Justiție din 15 decembrie 2005 în cauza C-66/02, Italia/Comisia, ECLI:EU:C:2005:768, punctul 94.

(99) De fapt, autoritățile belgiene au explicat că măsura este o compensație acordată JCD pentru a compensa eliminarea anticipată a anumitor dispozitive și că o astfel de măsură este, prin natura sa, o măsură individuală, iar în acest context identificarea unui avantaj economic (a se vedea secțiunea 3.4.2.2) permite în mod normal o prezumție de selectivitate. În lipsa unei indicații contrare, această prezumție se aplică în speță și este suficientă pentru a declara măsura selectivă.

(100) De asemenea, se poate observa că nu este posibil să se considere că măsura nu este selectivă pur și simplu deoarece JCD s-ar afla într-o situație de fapt și de drept unică, fiind singura care putea beneficia de măsură, întrucât era singura care putea utiliza dispozitivele care fac obiectul contractului din 1994.

(101) Astfel, în Hotărârea „Orange" menționată mai sus, Curtea de Justiție a confirmat poziția Tribunalului ([38]) potrivit căreia „[…] criteriul comparației beneficiarului cu alți operatori care se află într-o situație de fapt și de drept comparabilă în raport cu obiectivul urmărit de măsura respectivă se întemeiază și se justifică prin aprecierea caracterului selectiv al unor măsuri de punere în aplicare generale și, prin urmare, nu este relevant atunci când, precum în speță, este vorba despre aprecierea caracterului selectiv al unei măsuri ad hoc, care privește o singură întreprindere […]".

(102) În cazul de față, este clar că menținerea dispozitivelor este o măsură *ad hoc* fără aplicabilitate generală și, prin urmare, este în mod clar selectivă.

3.4.2.4. Denaturarea concurenței și efectul asupra schimburilor comerciale dintre statele membre

(103) Ajutorul public pentru întreprinderi constituie ajutor de stat în sensul articolului 107 alineatul (1) din TFUE numai dacă „denaturează sau amenință să denatureze concurența" și numai în măsura în care „afectează schimburile comerciale dintre statele membre".

Denaturarea concurenței

(104) Se consideră că o măsură de ajutor acordată de un stat denaturează sau amenință să denatureze concurența atunci când aceasta este susceptibilă să consolideze poziția concurențială a beneficiarului său față de întreprinderile concurente ([39]).

(105) Este suficient ca, în momentul punerii în aplicare a unei măsuri de ajutor, să fi existat o situație de concurență efectivă pe piața relevantă pentru ca o intervenție a statului sau prin intermediul resurselor de stat să fie susceptibilă să afecteze schimburile comerciale dintre statele membre și să denatureze sau să amenințe să denatureze concurența ([40]). Prin urmare, se presupune că denaturarea concurenței are loc de îndată ce statul acordă un avantaj economic unei întreprinderi într-un sector liberalizat unde există, sau ar putea exista, concurență.

(106) Având în vedere faptul că JCD funcționează pe o piață în care diferite întreprinderi din sector se află în concurență (piața afișajului publicitar de format mic), acordarea sau beneficiul unui ajutor în favoarea unuia dintre actorii prezenți ar avea efecte care ar putea denatura concurența.

Efectele asupra schimburilor comerciale dintre statele membre

(107) În conformitate cu jurisprudența instanțelor Uniunii, orice ajutor acordat unei întreprinderi care își desfășoară activitatea pe piața internă poate fi susceptibil să afecteze schimburile comerciale dintre statele membre ([41]).

([38]) Hotărârea Tribunalului din 6 februarie 2016 în cauza T-385/12, Orange/Comisia, ECLI:EU:T:2015:117.

([39]) Hotărârea Curții de Justiție din 17 septembrie 1980 în cauza 730/79, Philip Morris Holland BV/Comisia Comunităților Europene, ECLI:EU:C:1980:209, punctul 11 și hotărârea Tribunalului din 15 iunie 2000 în cauzele conexate T-298/97, T-312/97, T-313/97, T-315/97, T-600/97 până la 607/97, T-1/98, T-3/98 până la T-6/98 și T-23/98, Alzetta Mauro și alții/Comisia Comunităților Europene, ECLI:EU:T:2000:151, punctul 80.

([40]) Hotărârea Curții de Justiție din 23 ianuarie 2019 în cauza C-387/17, Fallimento Traghetti del Mediterraneo, ECLI:EU:C:2019:51, punctul 40.

([41]) Hotărârea Tribunalului din 4 aprilie 2001 în cauza T-288/97, Regione autonoma Friuli-Venezia Giulia/Comisia, ECLI:EU:T:1999:125, punctul 41.

(108) Conform unei jurisprudențe constante, Comisia nu este obligată să efectueze o analiză economică a situației reale de pe piețele relevante, a cotei de piață a întreprinderilor beneficiare de ajutor, a poziției întreprinderilor concurente sau a schimburilor comerciale dintre statele membre ([42]). În cazul ajutorului de stat acordat în mod ilegal, Comisia nu este obligată să demonstreze efectul real pe care aceste ajutoare l-au avut asupra concurenței și asupra schimburilor comerciale.

(109) Măsura în cauză (menținerea dispozitivelor publicitare fără plata chiriei sau a taxelor după datele prevăzute în anexa 10) în favoarea JCD consolidează poziția sa pe piața dispozitivelor publicitare din Regiunea Bruxelles-Capitală și face mai dificilă intrarea pe această piață a întreprinderilor stabilite în alte state membre ([43]). În plus, Comisia observă, în cazul de față, că atât JCD, cât și CCB își desfășoară activitatea în alte state membre ale Uniunii Europene ([44]). De asemenea, este important să se sublinieze faptul că agențiile de publicitate sunt adesea grupuri internaționale care își desfășoară activitatea în multe țări și că, în unele cazuri, campaniile publicitare au o dimensiune internațională.

(110) Prin urmare, măsura este susceptibilă să afecteze schimburile comerciale dintre statele membre.

(111) Cu toate acestea, ar trebui remarcat faptul că autoritățile belgiene, deși recunosc existența unui avantaj în favoarea JCD, consideră că este posibilă invocarea Regulamentului de minimis din 2006.

(112) Raționamentul acestora se bazează pe un calcul al cuantumului avantajului respectiv, ținând seama de o logică a compensării între dispozitive eliminate tardiv și dispozitive eliminate anticipat.

(113) Într-adevăr, autoritățile belgiene consideră (a se vedea considerentele 51-52) că, în general, JCD a beneficiat de un avantaj economic, dar numai din cauza unui dezechilibru între numărul de dispozitive eliminate anticipat, înainte de data prevăzută pentru eliminare, și numărul de dispozitive menținute după data prevăzută pentru eliminare în anexa 10. Din punctul lor de vedere, pe baza unui mecanism de compensare convenit între părți, JCD a renunțat, pe de o parte, la o economie în ceea ce privește chiriile și taxele, acceptând să elimine unele dispozitive în mod anticipat și, pe de altă parte, a beneficiat de o economie în ceea ce privește chiriile și taxele prin menținerea unor dispozitive după data prevăzută pentru eliminare.

(114) Prin calcularea diferenței dintre economiile pierdute de JCD ca urmare a eliminărilor anticipate și economiile suplimentare realizate prin menținerea dispozitivelor pentru o perioadă mai lungă decât cea prevăzută în anexa 10, în ansamblu JCD nu ar fi beneficiat, potrivit autorităților belgiene, decât de un avantaj financiar limitat, de maximum [100 000-150 000] EUR în perioada cuprinsă între decembrie 1999 și 2011.

(115) În măsura în care consideră că avantajul acordat JCD nu ar putea depăși [100 000-150 000] EUR, autoritățile belgiene au susținut că măsura ar putea intra cu ușurință sub incidența Regulamentului *de minimis* din 2006.

(116) În această privință, este important de remarcat în această etapă că, de fapt, două regulamente *de minimis* sunt relevante pentru perioada examinată:

(a) Regulamentul (CE) nr. 69/2001 al Comisiei din 12 ianuarie 2001 privind aplicarea articolelor 87 și 88 din Tratatul CE în cazul ajutorului de minimis (denumit în continuare „Regulamentul *de minimis* din 2001”), valabil în perioada februarie 2001-31 decembrie 2006, care stabilește că anumite sume mici din ajutor (mai puțin de 100 000 EUR pe o perioadă de 3 ani fiscali) nu sunt considerate a avea un efect asupra schimburilor comerciale dintre statele membre și, prin urmare, nu îndeplinesc toate criteriile prevăzute la articolul 107 alineatul (1) din TFUE;

(b) Regulamentul *de minimis* din 2006, valabil de la 1 ianuarie 2007 până la 31 decembrie 2013, care stabilește că anumite sume mici din ajutor (mai puțin de 200 000 EUR pe o perioadă de trei ani fiscali) nu sunt considerate a avea un efect asupra schimburilor comerciale dintre statele membre și, prin urmare, nu îndeplinesc toate criteriile prevăzute la articolul 107 alineatul (1) din TFUE.

([42]) Hotărârea Curții de Justiție din 8 septembrie 2011 în cauza C-279/08 P, Comisia/Țările de Jos, ECLI:EU:C:2011:551, punctul 131.

([43]) A se vedea, în acest sens, hotărârea Curții de Justiție din 8 mai 2013 în cauzele conexate C-197/11 și C- 203/11, Eric Libert și alții/Guvernul Flamand, All Projects & Developments NV și alții/Vlaamse Regering, ECLI:EU:C:2013:288.

([44]) De exemplu, cererea de ofertă lansată de Regiunea Bruxelles-Capitală la 15 martie 2008 în legătură cu concesiunea Villo a fost publicată în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene*.

(117) În primul rând, astfel cum s-a explicat în secțiunea 3.4.2.2, Comisia consideră că avantajul este mai mare decât cel avut în vedere de autoritățile belgiene, întrucât calculul avantajului trebuie să țină seama de toate chiriile și taxele neplătite de JCD pentru dispozitivele publicitare menținute în afara termenului. Ar trebui remarcat faptul că Comisia nu are o evaluare precisă a avantajului deplin acordat societății JC Decaux ca urmare a refuzului autorităților belgiene de a prezenta aceste informații, dar, în orice caz, valoarea ajutorului acordat JCD depășește 200 000 EUR. Prin urmare, regulamentele *de minimis* nu se aplică, iar Comisia nu poate accepta argumentul autorităților belgiene.

(118) Chiar dacă s-ar aplica unul dintre regulamentele *de minimis* (*quod non*), Comisia observă, de asemenea, că condițiile de control prevăzute la articolul 3 din regulamentul *de minimis* din 2001 și la articolul 3 din Regulamentul *de minimis* din 2006 nu sunt în niciun fel îndeplinite. Autoritățile belgiene nu au considerat inițial că dispozitivul este un ajutor de *minimis* și, prin urmare, nu a efectuat niciunul dintre demersurile prevăzute de aceste regulamente.

(119) De asemenea, măsura nu respectă condițiile de transparență prevăzute la articolul 2 alineatul (4) din Regulamentul *de minimis* din 2006, care prevede că „prezentul regulament se aplică numai ajutoarelor, indiferent de formă, pentru care este posibil să se calculeze cu precizie și în avans echivalentul subvenție brut, fără a fi necesară efectuarea unei evaluări a riscurilor (ajutor transparent)”. În cazul de față, autoritățile belgiene nu au furnizat niciun document care ar putea indica existența unui calcul înainte de acordarea măsurii de ajutor sau chiar a unei monitorizări speciale a echilibrului dintre eliminările anticipate și eliminările tardive, care constituie baza calculului efectuat de autoritățile belgiene pentru a ajunge la cuantumul ajutorului de [100 000-150 000] EUR.

(120) Prin urmare, ajutorul în cauză nu ar putea intra în domeniul de aplicare a regulamentului *de minimis*.

(121) În concluzie, Comisia consideră că măsura este de natură să afecteze schimburile comerciale dintre statele membre.

3.4.2.5. Concluzie

(122) Având în vedere cele de mai sus, Comisia concluzionează că menținerea dispozitivelor care fac obiectul contractului din 1984 după data la care este prevăzută eliminarea a implicat acordarea, în favoarea JCD, a unui ajutor de stat cu două componente (chirie și taxe).

3.4.3. *Legalitatea ajutorului*

(123) Comisia constată că măsura care face obiectul prezentei părți a plângerii, care constituie ajutor de stat în sensul articolului 107 alineatul (1) din TFUE, nu a fost notificată în conformitate cu articolul 108 alineatul (3) din TFUE.

(124) Întrucât nicio justificare nu a fost invocată de autoritățile belgiene pentru a beneficia de o scutire de la obligația de notificare, măsura este, prin urmare, ilegală.

3.4.4. *Compatibilitatea cu piața internă*

(125) În măsura în care exploatarea de către JCD a anumitor dispozitive publicitare instalate în temeiul contractului din 1984 pe teritoriul orașului Bruxelles după data prevăzută pentru eliminarea acestora (indicată în anexa 10 la contractul din 1999) implică existența unui ajutor de stat în sensul articolului 107 alineatul (1) din TFUE, este necesar să se stabilească dacă aceste măsuri pot fi considerate compatibile cu piața internă.

(126) Măsurile de ajutor de stat pot fi considerate compatibile cu piața internă pe baza derogărilor prevăzute la articolul 106 alineatul (2) și la articolul 107 alineatele (2) și (3) din TFUE. Cu toate acestea, autoritățile belgiene nu au prezentat niciun argument pentru a demonstra că una dintre aceste derogări s-ar aplica în cazul de față.

(127) În primul rând, Comisia reamintește că este de competența statului membru să demonstreze că un ajutor este compatibil cu piața internă. Cu toate acestea, autoritățile belgiene nu au invocat niciun argument de compatibilitate pentru măsurile în cauză. Derogările prevăzute la articolul 107 alineatul (2) din TFUE, la articolul 107 alineatul (3) literele (a) și (d) din TFUE nu se aplică în cazul de față, întrucât măsura în cauză nu se justifică prin obiectivele stabilite în dispozițiile respective.

(128) În cele din urmă, contractele din 1984 și din 1999 sunt contracte pur comerciale, iar condițiile acestora nu încredințează societății JCD o misiune de serviciu public. Prin urmare, derogarea prevăzută la articolul 106 alineatul (2) din TFUE referitoare la compensațiile acordate pentru furnizarea unui serviciu public nu este, așadar, aplicabilă.

(129) Prin urmare, Comisia consideră că menținerea unor dispozitive care fac obiectul contractului din 1984 după data prevăzută pentru eliminare în anexa 10 la contractul din 1999, fără plata unei chirii sau a unei taxe, a avut drept efect reducerea costurilor pe care, în mod normal, JCD ar trebui să le suporte în exercitarea activității sale și că, prin urmare, aceasta trebuie să fie considerată un ajutor pentru funcționare care nu este compatibil cu piața internă.

(130) Având în vedere considerațiile de mai sus, Comisia conchide că JCD a beneficiat de un ajutor de stat ilegal incompatibil cu piața internă în sensul articolului 107 alineatul (1) din TFUE prin menținerea unor dispozitive care fac obiectul contractului din 1984 după data prevăzută pentru eliminare în anexa 10 la contractul din 1999, fără plata unei chirii sau a unei taxe. Acest ajutor trebuie recuperat, cu condiția ca recuperarea sa să nu fie prescrisă în temeiul articolului 17 din Regulamentul (UE) 2015/1589.

3.4.5. *Cuantumul ajutorului incompatibil*

(131) Principiul general aplicat la calcularea cuantumului ajutorului incompatibil este estimarea valorii chiriei și a taxelor pe care municipalitatea ar fi trebuit să le perceapă în absența măsurii.

(132) Comisia consideră că o calculare a cuantumului ajutorului incompatibil trebuie să se efectueze pentru fiecare dispozitiv care face obiectul contractului din 1984, care a fost menținut după data de 15 septembrie 2001 ([45]) luând ca referință chiria datorată în temeiul contractului din 1999 și taxele aplicabile în general dispozitivelor publicitare ([46]) între data inițială prevăzută pentru eliminare ([47]) (dacă aceasta este posterioară datei de 15 septembrie 2001) sau 15 septembrie 2001 (dacă data inițială prevăzută pentru eliminare era anterioară datei de 15 septembrie 2001) și data la care a fost efectuată efectiv eliminarea.

(133) Astfel cum se prevede în considerentele 111-114, autoritățile belgiene ajung la concluzia că valoarea eventualului ajutor acordat societății JCD ar fi de [100 000-150 000] EUR pe baza unei logici de compensare între dispozitivele care fac obiectul contractului din 1984 menținute tardiv și dispozitivele eliminate anticipat. Calculul efectuat de autoritățile belgiene se bazează pe constatările executorului judecătoresc efectuate de CCB la 3 decembrie 2007 și la 21 decembrie 2009. Autoritățile belgiene consideră că aceste constatări ale executorului judecătoresc arătau că, în 2007, numărul de fețe publicitare corespunzătoare dispozitivelor care au fost demontate înainte de data prevăzută pentru eliminare în anexa 10 depășea numărul de fețe publicitare corespunzătoare dispozitivelor care au fost menținute după data prevăzută pentru eliminare în anexa 10. Numai constatarea executorului judecătoresc efectuată de CCB la 21 decembrie 2009 ar arăta că balanța s-a înclinat în favoarea JCD. Autoritățile belgiene consideră că, în consecință, chiar dacă ar exista un eventual avantaj acordat JCD în executarea contractului, cuantificarea acestui avantaj poate fi limitată la exercițiile financiare 2007-2011 fără riscul de a favoriza JCD.

(134) Astfel cum s-a explicat în secțiunea 3.4.2.2, Comisia consideră că argumentația autorităților belgiene bazată pe un mecanism de compensare este nefondată și că avantajul acordat societății JC Decaux corespunde întregii valori a economiilor realizate de societate prin continuarea exploatării dispozitivelor care fac obiectul contractului din 1984 în loc să le înlocuiască cu dispozitive în conformitate cu contractul din 1999.

(135) Argumentul Comisiei cu privire la acest aspect a fost confirmat â, de asemenea, printr-o hotărâre a Curții de Apel din Bruxelles din 29 aprilie 2016 ([48]). În hotărârea respectivă, Curtea de Apel a confirmat că JCD nu a respectat datele prevăzute pentru eliminare în anexa 10 la contractul din 1999 și că, prin urmare, aceasta a exploatat ilegal numeroase dispozitive publicitare pe domeniul public al orașului Bruxelles.

(136) În special, Curtea de Apel respinge ideea unui mecanism de compensare, astfel cum a fost invocat de autoritățile belgiene în ceea ce privește mobilierul vechi, care ar fi fost menținut după data prevăzută pentru eliminare în schimbul înlocuirii premature a mobilierului vechi, întrucât un astfel de mecanism nu a fost prevăzut sau autorizat prin contractul din 1984. Curtea de Apel confirmă că nu reiese din niciun document că, după încheierea contractului din 1999, JCD a obținut autorizația expresă a orașului Bruxelles de a efectua o „interversiune" a dispozitivelor publicitare. Curtea respinge apelul și confirmă hotărârea pronunțată la 13 decembrie 2010 de

([45]) Termenul de prescripție de 10 ani interzice orice recuperare înainte de 15 septembrie 2001.

([46]) Cuantumul ajutorului incompatibil în ceea ce privește taxa trebuie calculat pe baza articolelor 3, 4 și 5 din Regulamentul din 17 octombrie 2001, a articolelor 4-7 din Regulamentul din 18 decembrie 2006 și a articolelor 4, 5 și 6 din regulamentele fiscale din 17 decembrie 2007, din 15 decembrie 2008, din 9 noiembrie 2009, din 20 decembrie 2010 și din 5 decembrie 2011.

([47]) Aceste date sunt prezentate în anexa 10.

([48]) Hotărârea Curții de Apel din Bruxelles din 29 aprilie 2016 (Camera a 9-a) în cauza 2011/AR/140.

Tribunal francophone de première instance de Bruxelles. Acesta confirmă faptul că JCD, exploatând ilegal dispozitive publicitare pe domeniul public al orașului Bruxelles, a prevăzut în mod obiectiv acte ilicite, contrare practicilor loiale de pe piață, întrucât exploatarea în rețeaua sa a unor dispozitive publicitare care nu ar trebui sau nu ar mai trebui să se găsească acolo oferă JCD un avantaj concurențial ilegal care ar putea îndepărta agențiile de publicitate de concurentul său CCB.

(137) În consecință, Comisia consideră că o calculare a cuantumului ajutorului incompatibil trebuie să se bazeze exclusiv pe chiriile și pe taxele care nu sunt percepute pe dispozitivele menținute tardiv, fără aplicarea vreunei logici de compensare. În acest scop, autoritățile belgiene trebuie să ia în considerare, pentru fiecare dispozitiv în cauză și pentru fiecare perioadă relevantă, chiriile și taxele existente, care rezultă din reglementările fiscale din 2001 și următoarele, pentru un dispozitiv cu aceeași suprafață.

(138) În această privință, regulamentul fiscal din 17 octombrie 2001 privind publicitatea temporară în și pe spațiul public a introdus, pentru anii 2002-2006, o taxă pe anunțurile publicitare cu caracter temporar în și pe spațiul public. Orașul Bruxelles a adoptat, de asemenea, regulamentul fiscal din 18 decembrie 2006, care prevedea aceeași taxă pentru exercițiul fiscal 2007. Începând cu anul fiscal 2008, orașul Bruxelles a introdus un impozit specific pe dispozitivele publicitare ([49]).

(139) Comisia consideră că reglementările fiscale pentru dispozitivele publicitare ar fi trebuit aplicate în mod automat în cazul dispozitivelor care fac obiectul contractului din 1984 menținute tardiv și că scutirea de impozit prevăzută de aceste regulamente fiscale pentru dispozitivele din 1984 menținute tardiv este o derogare de la sistemul de referință.

(140) Trebuie remarcat că, inițial, orașul Bruxelles a considerat, în temeiul unei scutiri fiscale pentru anunțurile din orașul Bruxelles ([50]) prevăzută de regulamentul fiscal din 17 octombrie 2001, că dispozitivele instalate în temeiul

([49]) Regulamentele fiscale din 17 decembrie 2007, 15 decembrie 2008, 9 noiembrie 2009, 20 decembrie 2010, 5 decembrie 2011. Articolul 2 din reglementările fiscale menționate prevedea că „dispozitivele publicitare care intră sub incidența prezentului regulament sunt dispozitive de publicitate, dispozitive de publicitate temporară, vehicule publicitare și standuri publicitare". Calculul taxei a fost stabilit la articolele 4-6. Mai exact, în conformitate cu articolul 4, taxa pe dispozitivele de publicitate:

(a) „cota taxei pe dispozitivele de publicitate este de 150,00 EUR pe an financiar pe m2.

(b) §1. Taxa pe dispozitivele de publicitate destinate exclusiv publicității pentru scopuri culturale, sociale, sportive și publicitare, inclusiv pentru filme, creații artistice și organizarea de târguri, congrese, saloane sau circuri, este de 50,00 EUR pe an financiar pe m2.

§2. Cu toate acestea, atunci când se utilizează mai mult de 1/7 din suprafața publicitară vizibilă pentru mențiuni, denumiri sau sigle de natură comercială, dispozitivele publicitare destinate exclusiv publicității pentru scopuri culturale, sociale, sportive și publicitare, inclusiv cele pentru filme, creații artistice și cele care implică organizarea de târguri, congrese și saloane se impozitează la rata prevăzută la litera (a) de la articolul menționat.

(c) Taxa se plătește pentru întregul an, indiferent de data instalării sau demontării dispozitivului de publicitate în cauză."

Conform articolului 5, taxa pe dispozitivele de publicitate temporare: […]

Conform articolului 6 – Dispoziții comune articolelor 4 și 5:

(a) taxa este datorată pe dispozitiv publicitar.

(b) §1. Pentru calculul taxei, orice fracțiune de m2 este considerată ca m2 integral.

§2. Prin derogare de la §1, pentru dispozitivele publicitare cu o suprafață mai mică de 4 m2, taxele se percep pentru fiecare tranșă sau fracțiune de 0,25 m2 la rata fixă împărțită la 4.

(c) Pentru dispozitivele publicitare cu mai multe fețe publicitare, nivelul taxei este înmulțit cu numărul de fețe publicitare.

a. Pentru dispozitivele publicitare dotate cu un sistem care permite succesiunea sau derularea mai multor anunțuri publicitare pe aceeași față, rata taxei se dublează.

(d) În cazul în care suprafața dispozitivului publicitar diferă de suprafața publicitară vizibilă, taxa se calculează pe baza suprafeței publicitare vizibile.

([50]) Articolul 5 prevedea că sunt scutite de taxa stabilită de prezentul regulament, printre altele, „anunțurile din partea municipalității sau a organismelor înființate, subordonate sau finanțate de municipalitate". După cum reiese din observațiile prezentate de autoritățile belgiene la 20 februarie 2017 cu privire la întrebările suplimentare adresate de Comisie la 14 februarie 2017, orașul Bruxelles nu a exploatat niciodată el însuși dispozitive publicitare. Această operațiune a fost efectuată întotdeauna de terți. Singurele dispozitive publicitare care aparțin orașului Bruxelles sunt cele care fac obiectul contractului de achiziții publice atribuit la 14 octombrie 1999, care a fost reînnoit la scadență. Actualul contractant, și anume CCB, plătește chirie pentru dispozitivele publicitare, precum și taxele aplicabile.

contractului din 1999 și care îi aparțineau nu erau supuse taxelor, ceea ce ar putea părea să contrazică poziția exprimată de Comisie în considerentul 139. O dispoziție exoneratorie care vizează, în mod specific, dispozitivele publicitare ale orașului Bruxelles a fost introdusă în regulamentul fiscal din 17 decembrie 2007, la articolul 9 și, în mod succesiv, în reglementările fiscale din 15 decembrie 2008, 9 noiembrie 2009, 20 decembrie 2010 și 5 decembrie 2011 ([51]).

(141) Cu toate acestea, autoritățile belgiene au arătat, de asemenea, că orașul Bruxelles a constatat ulterior că scutirea de taxe a dispozitivelor publicitare numai pentru motivul că aparțineau orașului Bruxelles, chiar dacă acesta nu era cel care le exploata, crea un tratament inechitabil în raport cu operatorii altor dispozitive publicitare. Prin urmare, acesta a decis să perceapă taxe pe dispozitivele care fac obiectul contractului din 1999, iar primele încasări au avut loc la 29 iulie 2011 și au vizat anul fiscal 2009. Autoritățile belgiene au explicat că, în temeiul articolului 6 din Legea din 24 decembrie 1996, care a fost abrogată prin ordonanța din 3 aprilie 2014, nu a fost posibil ca taxarea să se facă retroactiv pentru o perioadă mai mare de trei ani începând cu data de 1 ianuarie a anului fiscal.

(142) Pe baza raționamentului prezentat de autoritățile belgiene, Comisia consideră că taxele pe dispozitivele publicitare s-ar aplica în mod normal dispozitivelor care fac obiectul contractului din 1999 și, prin urmare, că nu există nicio contradicție cu poziția sa potrivit căreia pentru dispozitivele din 1984 menținute tardiv ar trebui, de asemenea, să se plătească taxe.

(143) Comisia observă, în acest sens, că cele două hotărâri pronunțate de Tribunal de première instance francophone de Bruxelles la 4 noiembrie 2016, prin care se stabilește că JCD nu trebuie să plătească taxa comunală pentru publicitate aferentă dispozitivelor publicitare care aparțin orașului în temeiul contractului atribuit JCD la 14 octombrie 1999, nu țin seama de chestiunea respectării normelor privind ajutoarele de stat.

(144) Calculul valorii chiriilor și taxelor economisite de JCD nu prezintă dificultăți deosebite și autoritățile belgiene au făcut, parțial, acest calcul în cadrul argumentării lor *de minimis* (a se vedea considerentele 52-53). Cu toate acestea, autoritățile belgiene nu au furnizat Comisiei o estimare a valorii totale a ajutorului, în pofida solicitărilor repetate din partea Comisiei. La rândul său, CCB a furnizat o estimare a valorii ajutorului de recuperat, care se ridică la aproximativ 2 milioane EUR.

4. **ANALIZA PĂRȚII PRIVIND VILLO**

4.1. **Motivele care au condus la inițierea procedurii**

(145) În decizia de inițiere a procedurii, Comisia a considerat că, în ceea ce privește măsurile suplimentare (scutirea de anumite taxe sau neutralizarea anumitor taxe la nivel comunal și regional, a se vedea considerentul 22), legate de exploatarea de către JCD a concesiunii de servicii publice Villo în Regiunea Bruxelles-Capitală, criteriile cumulative privind ajutorul de stat au fost îndeplinite și, prin urmare, aceste măsuri constituiau ajutoare de stat în sensul articolului 107 alineatul (1) din TFUE.

(146) În special, argumentul autorităților belgiene potrivit căruia aceste măsuri ar putea evita o astfel de calificare pe baza jurisprudenței Altmark, întrucât JCD a fost selectat printr-o procedură de licitație transparentă, nu pare să fie aplicabil în cazul de față, întrucât aceste măsuri suplimentare nu făceau parte din licitația respectivă: acestea au fost acordate în urma procedurii de licitație în cadrul negocierii contractului Villo. Potrivit autorităților belgiene, aceste măsuri suplimentare se ridică la o valoare maximă de aproximativ [400 000-500 000] EUR pe an (a se vedea considerentul 22).

(147) În plus, Comisia a exprimat îndoieli serioase cu privire la compatibilitatea măsurilor suplimentare cu Decizia 2005/842/CE a Comisiei ([52]) (denumită în continuare „Decizia SIEG din 2005”) și cu Decizia SIEG din 2012 menționate de autoritățile belgiene. În special, Comisia și-a exprimat îndoiala cu privire la faptul că verificările privind concesiunea puse în aplicare de autoritățile belgiene (care urmăreau costurile misiunii, dar nu și veniturile în detaliu) au fost suficiente pentru a evita orice supracompensare. De asemenea, Comisia a avut îndoieli cu privire la modalitățile exacte de alocare a veniturilor din publicitate aferente contractelor negociate la nivel național de JCD către concesiunea Villo, astfel cum au fost puse în aplicare în conturile analitice ale JCD.

([51]) Articolul 9 din regulamentul fiscal din 17 decembrie 2007 exceptează în mod expres „dispozitivele publicitare ale orașului sau ale organismelor înființate de municipalitate sau subordonate acesteia”.

([52]) Decizia 2005/842/CE a Comisiei din 28 noiembrie 2005 privind aplicarea dispozițiilor articolului 86 alineatul (2) din Tratatul CE în cazul ajutorului de stat, sub formă de compensații pentru obligația de serviciu public, acordate anumitor întreprinderi cărora le-a fost încredințată prestarea unui serviciu de interes economic general (JO L 312, 2911.2015, p. 67).

(148) Având în vedere toate motivele de mai sus, Comisia a decis să inițieze procedura prevăzută la articolul 108 alineatul (2) din TFUE cu privire la măsura în cauză și a invitat autoritățile belgiene și toate părțile interesate să îi furnizeze orice informații și observații relevante cu privire la această măsură.

4.2. **Observații ale părților interesate cu privire la decizia de inițiere a procedurii**

(149) Comisia a primit observații de la mai multe părți interesate (CCB, JCD, precum și un terț interesat care a dorit să rămână anonim), astfel cum este rezumat mai jos.

4.2.1. *Observațiile prezentate de CCB*

(150) Comisia a primit observații din partea CCB prin scrisoarea din 16 iulie 2015.

(151) CCB consideră că JCD a beneficiat de ajutor de stat în cadrul exploatării concesiunii Villo și invocă argumente, în special în ceea ce privește criteriile privind resursele de stat și avantajele.

4.2.1.1. Resurse de stat

(152) Acordând societății JCD dreptul de a ocupa și a exploata domeniul public în scopuri publicitare (a se vedea considerentele 19-22) fără a solicita plata unei contraprestații, autoritățile belgiene ar fi renunțat la veniturile publice și ar fi acordat societății JCD un avantaj economic care constituie ajutor de stat ([53]).

4.2.1.2. Avantaj

(153) CCB susține că respectiva compensație acordată societății JCD nu îndeplinește niciunul dintre criteriile stabilite în hotărârea Altmark.

Primul criteriu din hotărârea Altmark

(154) CCB consideră că exploatarea serviciului Villo nu constituie o sarcină de serviciu public care implică furnizarea unui serviciu pe care un operator, în cazul în care ar ține seama de propriile sale interese comerciale, nu și le-ar asuma sau nu și le-ar asuma în aceleași condiții ([54]), făcând referire la multe alte orașe europene în care serviciile automatizate de închiriere a bicicletelor ar fi deja furnizate în mod satisfăcător în condiții comerciale ([55]).

Al doilea criteriu din hotărârea Altmark

(155) Din caietul de sarcini rezultă că elemente esențiale precum durata concesiunii, modalitățile de finanțare a serviciului și participarea autorității concedente la finanțarea serviciului au fost definite într-un mod foarte vag ([56]), prin urmare, caietul de sarcini nu stabilea în mod clar și transparent principalii parametri ai sistemului de finanțare a serviciului.

Al treilea criteriu din hotărârea Altmark

(156) CCB consideră că nu a existat niciun control ex ante sau ex post cu privire la amploarea avantajelor acordate JCD în legătură cu concesiunea Villo și că impactul financiar exact al scutirilor fiscale acordate JCD rămâne necunoscut. Prin urmare, nu se poate garanta absența supracompensării.

([53]) A se vedea punctul 33 din Comunicarea Comisiei privind aplicarea normelor Uniunii Europene în materie de ajutor de stat în cazul compensației acordate pentru prestarea unor servicii de interes economic general (JO C 8, 11.1.2012, p. 4).

([54]) *Ibidem*, punctul 47.

([55]) Barcelona și Anvers sunt menționate ca exemplu.

([56]) De exemplu, în ceea ce privește finanțarea, caietul de sarcini ar indica faptul că concedentul „este deschis la diferite abordări de finanțare”.

Al patrulea criteriu din hotărârea Altmark

(157) CCB observă că acordarea concesiunii Villo către JCD a avut loc ca urmare a unei proceduri de negociere cu publicitate, care nu poate fi considerată suficientă pentru a îndeplini cel de al patrulea criteriu din hotărârea Altmark decât în cazuri excepționale. CCB consideră că, în măsura în care măsurile suplimentare referitoare la elementele esențiale ale concesiunii (cum ar fi acordarea de scutiri de la plata taxelor comunale) au fost stabilite după lansarea procedurii de licitație, nu se poate concluziona că o astfel de invitație de participare la licitație permite selectarea operatorului care furnizează serviciul de interes economic general la cel mai scăzut cost.

4.2.1.3. Compatibilitate

(158) Concluzia Comisiei din decizia de inițiere a procedurii potrivit căreia compatibilitatea măsurilor ar trebui să fie analizată în lumina Deciziei SIEG din 2012 este contestată de CCB.

Aplicabilitatea Deciziei SIEG din 2012

(159) CCB susține că respectivele compensații acordate JCD în legătură cu exploatarea concesiunii Villo sunt de ordinul a mai multor zeci de milioane de euro pe an și, prin urmare, depășesc pragul de 15 milioane EUR pe an care determină aplicabilitatea Deciziei SIEG din 2012 ([57]). CCB consideră, în special, că, pe lângă veniturile din publicitate, taxele plătite de utilizatori și scutirile de taxe și redevențe, trebuie să se țină seama, de asemenea, de avantajele acordate JCD ca urmare a scutirii de la plata remunerației pentru ocuparea și exploatarea domeniului public în scopuri publicitare.

Conformitatea cu cerințele Deciziei SIEG din 2012

(160) În plus, CCB susține că mai multe condiții prevăzute în Decizia SIEG din 2012 nu sunt îndeplinite în cazul de față.

(161) Actul de atribuire: CCB contestă îndeplinirea condițiilor din actul de atribuire, astfel cum sunt prevăzute la articolul 4 din Decizia SIEG din 2012. Pe de o parte, ordonanța care reglementează exploatarea serviciului public Villo din 25 noiembrie 2010 a fost emisă la aproximativ 2 ani după atribuirea concesiunii Villo ([58]). Pe de altă parte, contractul Villo a fost prelungit la 17 ani și 4 luni, deși în contractul Villo durata a fost definită la 15 ani. CCB contestă faptul că această durată este justificată de importanța investițiilor necesare, astfel cum se menționează în considerentul 99 din decizia de inițiere a procedurii. CCB arată că din conturile anuale ale JCD reiese în mod clar că costurile aferente bicicletelor instalate în cadrul sistemului Villo se amortizează în proporție de 20 % pe an, ceea ce înseamnă că bicicletele se amortizează complet după 5 ani de la data instalării lor.

(162) Compensare: mecanismul de compensare și parametrii de calcul, control și revizuire a compensației nu ar fi suficient descriși. În această privință, referitor la alocarea veniturilor din publicitate, CCB consideră că este esențial ca autoritățile belgiene să țină seama de Gross Rating Point (GRP) ([59]) al fețelor publicitare din cadrul serviciului Villo și nu de veniturile medii generate de toate fețele exploatate de JCD în cadrul rețelelor sale. În ceea ce privește costurile care trebuie luate în considerare la calcularea compensației, CCB subliniază că, în conformitate cu articolul 5 din Decizia SIEG din 2012, este vorba doar despre „costurile ocazionate de gestionarea serviciului de interes economic general", o definiție care ar exclude eventualele costuri asociate instalării și exploatării dispozitivelor publicitare.

(163) **Verificarea absenței supracompensării:** astfel cum s-a indicat mai sus (a se vedea considerentul 156), CCB consideră că nu există niciun control al absenței supracompensării JCD în contextul exploatării concesiunii Villo. În plus, conform calculelor CCB, JCD ar fi fost supracompensată în mod semnificativ.

4.2.1.4. Valoarea compensației

(164) CCB contestă sumele care rezultă din scutirea de la plata taxelor comunale, astfel cum se prevede în decizia de inițiere a procedurii. Potrivit CCB, aceste scutiri au crescut considerabil din momentul exploatării pe deplin a concesiunii Villo în 2014, ridicându-se la cel puțin 650 000 EUR pe an, cu mult peste plafonul maxim prevăzut de [250 000-350 000] EUR pe an (a se vedea considerentul 22).

([57]) A se vedea articolul 2 litera (a) din Decizia SIEG din 2012.

([58]) Ordonanța din 25 noiembrie 2010 privind exploatarea unui serviciu public de închiriere automatizată a bicicletelor, publicată în Monitorul belgian la 7 decembrie 2010, articolul 2.

([59]) GRP este un indice care determină valoarea comercială a unei fețe publicitare pe baza capacității sale de a atinge un număr cât mai mare de consumatori posibil și a frecvenței contactelor vizuale dintre fața respectivă și consumatorul vizat.

(165) În plus, CCB consideră că exploatarea gratuită a dispozitivelor publicitare constituie în sine ajutor de stat. CCB consideră că este necesar să se cuantifice valoarea fiecărei fețe publicitare și, prin referire la un contract încheiat între aceasta și orașul Anvers, concluzionează că scutirea de orice plată de care beneficiază JCD este echivalentă cu un ajutor de aproape 8 milioane EUR pe an.

4.2.2. *Observațiile celui de al doilea reclamant*

(166) Comisia a primit observații de la un terț anonim la 17 iulie 2015. Terțul anonim subliniază, de asemenea, că prin contractul Villo se conferă un ajutor de stat în favoarea JCD.

(167) În special, terțul anonim neagă faptul că în cazul de față sunt îndeplinite condițiile din hotărârea Altmark, întrucât parametrii compensației nu au fost stabiliți în prealabil în mod obiectiv și transparent. În plus, nu a fost instituit niciun un sistem de control pentru a evita supracompensarea, ceea ce ar împiedica o posibilă compatibilitate pe baza Deciziei SIEG din 2012.

(168) În cele din urmă, terțul anonim contestă „cu fermitate" poziția autorităților belgiene potrivit căreia, pentru a aloca veniturile din publicitate fețelor Villo, ar exista o cheie de repartizare la fel de importantă ca GRP (a se vedea considerentul 196).

4.2.3. *Observațiile prezentate de JCD*

(169) JCD a transmis Comisiei observațiile sale cu privire la decizia de inițiere a procedurii prin scrisoarea din 17 iulie 2015.

4.2.3.1. Existența unui ajutor de stat

(170) JCD susține că contractul Villo este finanțat exclusiv din resurse private și că aceasta nu îi conferă niciun avantaj economic. În consecință, contractul Villo nu ar implica un ajutor de stat. Singurele resurse publice implicate în acest caz ar rezulta din scutirea de la plata taxelor regionale și din clauzele de revizuire a prețurilor care figurează în contractele încheiate cu municipalitățile. JCD consideră că aceste măsuri trebuie să fie considerate drept compensații pentru obligația de serviciu public care intră sub incidența jurisprudenței Altmark. În special, JCD invocă următoarele argumente:

Primul criteriu din hotărârea Altmark

(171) Conform ordonanței care reglementează exploatarea serviciului acordat prin contractul Villo, acesta privește „organizarea unui sistem automatizat de închiriere de biciclete pentru transportul de persoane pe întreg teritoriul Regiunii Bruxelles-Capitală". JCD consideră că obligațiile acestui serviciu constau, în esență, în instalarea unei rețele de închiriere a bicicletelor accesibilă întregii populații, în mod continuu, la un preț atractiv, și prevăzând obligații legate de întreținerea rețelei, de exemplu în ceea ce privește prezența pe teren și înlocuirea bicicletelor defecte. Astfel, JCD consideră că respectarea criteriului privind obligația de serviciu public „nu creează dificultăți în cazul de față".

Al doilea criteriu din hotărârea Altmark

(172) JCD subliniază că obligația de a defini, în prealabil, parametrii compensației nu înseamnă că aceasta din urmă trebuie calculată prin intermediul unei formule specifice. În cazul de față, principalii parametri ai sistemului de finanțare au fost enumerați în mod obiectiv și transparent în caietul de sarcini, care prevede, printre altele:

(i) concesionarul suportă riscul de exploatare;

(ii) preferința concedentului pentru o ofertă care nu necesită nicio contribuție financiară din partea regiunii; și

(iii) în niciun caz regiunea nu plătește o contribuție financiară forfetară și recurentă.

(173) JCD consideră, de asemenea, că maniera de funcționare a scutirii de la plata taxelor regionale permite calcularea, în avans, a cuantumului exact prin înmulțirea valorii fixe a redevenței cu numărul de dispozitive instalate.

(174) În ceea ce privește clauzele de revizuire a prețului, impactul financiar al acestora ar fi cunoscut în avans, întrucât acestea sunt destinate să compenseze creșterea taxelor comunale, independent de faptul că, în mod normal, era imposibil să se anticipeze evoluția taxelor respective.

Al treilea criteriu din hotărârea Altmark

(175) JCD consideră că nu poate exista o supracompensare deoarece:

(i) scutirea de taxe pentru ocuparea domeniului regional în scopuri publicitare a fost acordată în schimbul acceptării unei pierderi de venituri mai mare, ca urmare a reducerii numărului de dispozitive publicitare care ar putea fi instalate în temeiul contractului Villo;

(ii) clauzele de revizuire a prețurilor încheiate cu comunele erau destinate exclusiv să protejeze echilibrul contractului stabilit inițial în contractul Villo, cu un impact financiar foarte limitat: mai puțin de [0-50 000] EUR pentru exercițiul financiar 2013 și mai puțin de [0-50 000] EUR pentru exercițiul financiar 2014;

(iii) clauza de neutralizare a evoluției taxelor la nivel regional este o clauză standard care nu a fost niciodată pusă în aplicare;

(iv) contractul Villo este supus unui control strict din partea autorităților belgiene: numărul de dispozitive publicitare care pot fi instalate în cadrul concesiunii este definit cu precizie de contractul Villo; contractul stabilește obligații stricte în ceea ce privește capacitatea operațională a sistemului; JCD trebuie să pună la dispoziția autorităților regiunii informațiile referitoare la punerea în aplicare a contractului; contractul prevede obligația ca JCD să prezinte comitetului de gestiune un raport anual privind datele de utilizare a sistemului; comitetul de gestiune întocmește o dată la trei ani un raport privind starea tehnică și tehnologică a parcului de biciclete; și ordonanța care reglementează exploatarea serviciului furnizat prin contractul Villo prevede un control anual exercitat de guvernul și parlamentul regiunii în ceea ce privește punerea în aplicare a contractului de concesiune. În plus, în temeiul articolului 21 din contractul Villo, nerespectarea de către JCD a legislației în vigoare și a normelor etice privind publicitatea este sancționată cu 4 000 EUR pe zi; și

(v) contractul Villo este deficitar.

Al patrulea criteriu din hotărârea Altmark

(176) JCD susține că procedura de licitație care a dus la încheierea contractului Villo a fost deschisă, transparentă și nediscriminatorie și că nu există nicio îndoială că regiunea a optat pentru candidatul capabil să furnizeze serviciul public la cel mai mic cost pentru colectivitate, întrucât, chiar luând în considerare măsurile suplimentare adoptate în urma procedurii de adjudecare, oferta JCD ar fi în continuare cea mai avantajoasă.

4.2.3.2. Compatibilitate

(177) În cazul în care Comisia ar ajunge la concluzia că scutirea de taxele regionale și clauzele de revizuire a prețurilor constituie ajutor de stat, JCD susține că acestea sunt compatibile cu piața internă în temeiul Deciziei SIEG din 2012.

Aplicabilitatea Deciziei SIEG din 2012

(178) Articolul 2 alineatul (1) litera (a) din Decizia SIEG din 2012 limitează domeniul de aplicare a acesteia la ajutoarele care nu depășesc o sumă anuală de 15 milioane EUR. JCD constată că compensația pentru obligația de serviciu public este definită ca orice avantaj acordat din fonduri publice și că, prin urmare, veniturile din publicitate și plățile efectuate de utilizatori nu pot fi luate în considerare pentru aplicarea acestei dispoziții. În consecință, JCD consideră că valoarea anuală a ajutorului solicitat în cazul de față este cu mult sub acest prag și, prin urmare, intră în domeniul de aplicare a deciziei.

Conformitatea cu cerințele Deciziei SIEG din 2012

(179) JCD consideră că contractul Villo respectă dispozițiile Deciziei SIEG din 2012 și avansează următoarele argumente.

(180) Actul de atribuire: JCD se referă la considerentul 73 din decizia de inițiere a procedurii, potrivit căruia obligațiile de serviciu public care revin concesionarului sunt stabilite în contractul Villo și în ordonanța din 25 noiembrie 2010, adoptată de Parlamentul regiunii.

(181) În ceea ce privește durata de valabilitate a actului de atribuire, JCD consideră că durata de 15 ani este justificată având în vedere importanța investițiilor necesare. Instalarea stațiilor și furnizarea bicicletelor implică investiții majore, în timp ce contractul Villo limitează numărul de dispozitive publicitare care pot fi instalate, precum și indexarea tarifelor de utilizare. În plus, JCD atrage atenția asupra faptului că Decizia SIEG din 2005, aplicabilă la data încheierii contractului Villo, nu prevedea durata concesiunii în cauză.

(182) JCD consideră că, în speță, nu era necesar ca actul de atribuire să prevadă modalitățile de recuperare a eventualelor supracompensări, orice risc de supracompensare fiind eliminat de îndată ce contractul Villo a fost încheiat, în special întrucât contractul a fost atribuit pe baza unei proceduri de licitație deschise, transparente și nediscriminatorii.

(183) Compensare: JCD constată că, întrucât exploatarea concesiunii a fost deficitară până în prezent, aceasta nu poate să fi fost supracompensată. Prin urmare, nu este necesar să se calculeze marja operațională a JCD pentru a verifica dacă aceasta poate fi considerată rezonabilă și, prin urmare, nu este necesar să se asigure că valoarea de referință utilizată pentru a verifica absența supracompensării nu este supraestimată.

(184) În ceea ce privește alocarea veniturilor din publicitate legate de contractul Villo, JCD observă că aceasta evaluează dispozitivele instalate în ceea ce privește acoperirea demografică, performanțele audienței și numărul de fețe, indiferent de originea contractuală a acestor fețe și ținând seama de contextul concurențial și de localizarea lor într-un oraș important din punct de vedere strategic. Aceasta este de opinie că evaluarea valorii reale exclusiv pe baza GRP, astfel cum susține CCB (a se vedea considerentul 162), nu este relevantă, întrucât o singură față vândută (chiar cu un GRP foarte ridicat) nu este relevantă pentru agențiile de publicitate care caută acoperire la nivel național.

(185) Controlul compensației: JCD consideră că verificările operaționale prevăzute de contractul Villo [a se vedea considerentul 175 punctul (iv)] sunt de natură să asigure absența supracompensării.

4.2.3.3. Valoarea compensațiilor

(186) În ceea ce privește scutirea de la plata taxelor pentru ocuparea domeniului public regional, JCD clarifică faptul că, în contextul negocierilor care au precedat încheierea contractului Villo, JCD a acceptat să reducă numărul de dispozitive publicitare care pot fi instalate în cadrul concesiunii de servicii publice în raport cu ceea ce era prevăzut în oferta sa.

(187) Numărul de dispozitive de 2 m^2 independente, precum și numărul de dispozitive de 8 m^2 au fost reduse cu 25 de unități. În schimb, regiunea a acordat JCD o scutire de taxe pentru ocuparea domeniului public regional cu dispozitivele de 8 m^2 instalate în temeiul contractului Villo.

(188) Această scutire este de maximum [50 000-150 000] EUR pe an (a se vedea considerentul 22).

(189) În ceea ce privește neutralizarea modificărilor taxelor comunale, JCD clarifică faptul că impactul financiar este, în practică, foarte limitat. Acesta depinde atât de înregistrarea taxelor în cauză, cât și de emiterea facturilor de către JCD. Redevențele percepute de JCD în temeiul clauzelor de revizuire a prețurilor ar fi fost, în practică, mai mici de [0-50 000] EUR pe an până în 2017.

4.3. **Observații prezentate de Belgia**

4.3.1. *Observațiile Belgiei cu privire la decizia de inițiere a procedurii*

(190) Autoritățile belgiene și-au prezentat observațiile cu privire la decizia de inițiere a procedurii prin scrisoarea din 21 mai 2015.

4.3.1.1. Existența unui ajutor de stat

(191) Autoritățile belgiene au confirmat poziția lor inițială potrivit căreia măsurile prevăzute în contractul Villo încheiat cu JCD îndeplinesc toate criteriile hotărârii Altmark și că, prin urmare, aceste măsuri nu constituie ajutoare de stat.

(192) În special, acestea au prezentat următoarele argumente:

Primul criteriu din hotărârea Altmark

(193) Prin promovarea unui mijloc de transport ecologic care să răspundă problemelor de mobilitate care apar în Bruxelles, autoritățile belgiene consideră că punerea la dispoziția publicului a unui sistem automatizat de închiriere de biciclete urmărește fără îndoială obiective de interes general.

Al doilea criteriu din hotărârea Altmark

(194) Autoritățile belgiene consideră că în caietul de sarcini, pe baza căruia JCD și CCB au stabilit oferta lor detaliată, au fost cuprinși parametrii principali ai sistemului de finanțare:

(i) venituri provenite din sistemul de origine complet privată;

(ii) nicio subvenție directă sau compensație directă pentru pierderile concesiunii; și

(iii) risc de exploatare suportat în întregime de către concesionar.

Al treilea criteriu din hotărârea Altmark

(195) Autoritățile belgiene consideră, în primul rând, că atribuirea concesiunii a fost efectuată pe baza unei proceduri de concurs deschise, transparente și nediscriminatorii, ceea ce permite să se presupună că nu există nicio supracompensare. În măsura în care regiunea a exclus în mod expres plata unei subvenții directe în schimbul concesiunii, caracterul deschis, transparent și nediscriminatoriu a permis în mod necesar excluderea oricărui risc de supracompensare.

(196) În al doilea rând, măsurile financiare prevăzute de concesiune nu ar fi creat o supracompensare în ceea ce privește JCD. Autoritățile belgiene consideră că:

(i) scutirea de taxe pentru ocuparea domeniului public al regiunii de care beneficia JCD, în valoare de maximum [50 000-150 000] EUR pe an, acoperea doar o mică parte din costurile totale de exploatare a concesiunii, reprezentând [0-5 %] din costurile respective în 2012;

(ii) neutralizarea eventualelor modificări viitoare ale taxelor regionale (a se vedea considerentul 22) este o clauză obișnuită în contractele de concesiune pe termen lung, care este justificată în special de competența fiscală autonomă a regiunii și de faptul că nu se acordă nicio compensație în cazul pierderilor în exploatarea concesiunii. În cazul de față, nu a avut loc nicio creștere a taxelor și tarifelor regionale, prin urmare, clauza de neutralizare nu a fost niciodată aplicată;

(iii) clauzele de revizuire a prețurilor din contractele bipartite încheiate cu municipalitățile (a se vedea considerentul 22) se limitează la prevederea unei măsuri corective independente pentru a asigura echilibrul contractului și nu afectează nivelul taxei comunale pe care municipalitățile au posibilitatea de a o revizui. Astfel cum s-a stabilit în considerentul 82 din decizia de inițiere a procedurii, această neutralizare ar fi echivalentă cu o sumă maximă cuprinsă între [50 000-100 000] EUR și [250 000-350 000] EUR, în funcție de rata de comparație avută în vedere;

(iv) în ceea ce privește alocarea veniturilor din publicitate, JCD aplică un coeficient de evaluare fiecărui contract corespunzător valorii adăugate în raport cu venitul mediu pe față, o metodologie care este în concordanță cu stadiul tehnicii din domeniu; și

(v) contractul de concesiune face obiectul unui control sistematic. Pe de o parte, un comitet de gestionare ([60]) și un comitet de însoțire, cărora JCD le va trimite anual un raport cu privire la operaționalitatea sistemului, sunt responsabile de monitorizarea punerii în aplicare corespunzătoare a contractului. Pe de altă parte, ordonanța din 25 noiembrie 2010 prevede un control anual al punerii în aplicare a contractului de concesiune de către Guvernul Regiunii Bruxelles-Capitală și de către Parlamentul Regiunii Bruxelles-Capitală.

([60]) Comitetul de gestionare este instituit în temeiul articolului 6 din contractul Villo și este compus, în mod egal, din cel puțin doi membri desemnați de ministrul mobilității în cadrul Bruxelles Mobilité și din cel puțin doi membri desemnați de JCD.

Al patrulea criteriu din hotărârea Altmark

(197) Autoritățile belgiene consideră că contractul Villo a fost atribuit JCD în urma unei proceduri deschise, transparente și nediscriminatorii. În ceea ce privește măsurile financiare adăugate după lansarea cererii de oferte (a se vedea considerentul 22), scopul unic al măsurilor ar fi fost de a compensa reducerea veniturilor din publicitate așteptate și de a menține echilibrul contractului pentru viitor.

4.3.1.2. Compatibilitate

(198) Presupunând că măsurile prevăzute în contractul Villo constituie ajutor de stat, autoritățile belgiene consideră că acestea ar putea fi compatibile cu piața internă în temeiul articolului 107 alineatul (3) litera (c) din tratat, având în vedere că:

(i) furnizarea de biciclete în regim self-service, promovând un mijloc de transport ecologic ca alternativă la mașină, constituie un obiectiv de interes comunitar bine definit;

(ii) finanțarea concesiunii aproape în întregime prin mijloace private este adecvată și proporțională, având un efect stimulativ; și

(iii) denaturările concurenței și efectele asupra schimburilor comerciale sunt limitate, întrucât concesiunea este rezultatul unei proceduri de concurs efective și transparente, cu o aplicare pur locală.

4.3.2. *Comentariile Belgiei cu privire la observațiile părților interesate*

(199) Autoritățile belgiene și-au prezentat observațiile cu privire la observațiile părților interesate prin scrisoarea din 2 octombrie 2015.

(200) Autoritățile belgiene resping argumentele invocate de reclamanți. Acestea susțin că măsurile prevăzute de contractul Villo îndeplinesc toate criteriile din hotărârea Altmark și, prin urmare, nu constituie ajutoare de stat. În subsidiar, autoritățile belgiene consideră că măsurile sunt compatibile cu piața internă pe baza:

(i) articolului 107 alineatul (3) litera (c) din tratat; și

(ii) a Deciziei SIEG din 2012.

4.3.2.1. Existența unui ajutor de stat

(201) Deși CCB susține că regiunea Bruxelles-Capitală a acordat JCD dreptul de a ocupa și a exploata domeniul public în scopuri publicitare fără a solicita plata unei contraprestații, autoritățile belgiene resping această premisă și arată că contraprestația exploatării dispozitivelor publicitare este furnizarea serviciului public de închiriere de biciclete, astfel cum este prevăzut în cererea de ofertă.

(202) În plus, autoritățile belgiene confirmă poziția lor, astfel cum figurează aceasta în scrisoarea din 21 mai 2015, potrivit căreia criteriile din hotărârea Altmark sunt îndeplinite în cazul de față (a se vedea considerentele 191-197). Acestea avansează noi argumente cu privire la primele două criterii din hotărârea Altmark (a se vedea considerentele 203-204).

Primul criteriu din hotărârea Altmark

(203) Potrivit autorităților belgiene, afirmația CCB potrivit căreia un serviciu de închiriere de biciclete similar cu sistemul Villo este deja furnizat în alte orașe europene fără a fi fost calificat în mod expres drept serviciu de interes economic general nu este relevantă în cazul de față. Acestea subliniază că noțiunea de serviciu de interes economic general este o noțiune relativă care depinde de împrejurări. În speță, regiunea Bruxelles-Capitală se confruntă cu o presiune deosebit de puternică în sectorul autovehiculelor, care impune adoptarea unor măsuri ambițioase și eficiente. În exemplul dat în ceea ce privește orașul Anvers, autoritățile belgiene iau notă de faptul că operatorul în cauză (CCB) beneficiază de o subvenție directă.

Al doilea criteriu din hotărârea Altmark

(204) Autoritățile belgiene consideră că, în cazul în care o metodă de finanțare a unui serviciu public ar trebui să fie stabilită cu exactitate de îndată ce anunțul de participare a fost publicat, o invitație la o procedură de concurs ar fi lipsită de sens, întrucât candidații nu ar avea nicio marjă de manevră. Autoritățile belgiene își confirmă poziția potrivit căreia caietul de sarcini prevedea în mod obiectiv și transparent parametrii pentru finanțarea serviciului (a se vedea considerentul 194).

4.3.2.2. Compatibilitate

Aplicabilitatea Deciziei SIEG din 2012

(205) Deși autoritățile belgiene nu sunt de acord cu valorificarea vreunui ajutor, acestea consideră că valoarea totală a presupusului ajutor este, în orice caz, mult mai mică de 15 milioane EUR, având în vedere că veniturile exclusiv private (cum ar fi veniturile din publicitate) nu sunt incluse în calculul ajutorului. În consecință, autoritățile belgiene consideră că valoarea anuală a presupusului ajutor intră în domeniul de aplicare a Deciziei SIEG din 2012.

Îndeplinirea condițiilor din Decizia SIEG din 2012

(206) În ceea ce privește prelungirea duratei concesiunii (a se vedea considerentul 161), potrivit autorităților belgiene, durata primei etape a fost în conformitate cu durata celei de a doua etape (a se vedea considerentul 20). Această aliniere ar fi justificată din mai multe motive: durata mai mare decât era prevăzută a diferitelor proceduri necesare, dorința de a alinia cele două etape în interesul unei bune gestionări, necesitatea de a compensa o reducere a numărului de dispozitive publicitare, precum și dorința de a furniza cetățenilor un serviciu public pe o perioadă de timp suficientă.

(207) Autoritățile belgiene consideră că concesiunea Villo a fost acordată JCD prin intermediul unui act de atribuire clar și explicit, care determină parametrii de compensare și permite evitarea oricărei supracompensări (a se vedea considerentele 193-197).

Articolul 107 alineatul (3) litera (c) din TFUE

(208) Autoritățile belgiene confirmă poziția lor, astfel cum figurează aceasta în scrisoarea din 21 mai 2015 (a se vedea considerentul 198), potrivit căreia măsurile prevăzute în contractul Villo ar putea fi considerate compatibile cu piața internă în temeiul articolului 107 alineatul (3) litera (c) din TFUE, având în vedere că:

(i) furnizarea de biciclete în regim self-service constituie un obiectiv de interes comunitar bine definit;

ii) contractul este conceput ca un instrument adecvat și proporțional, cu efect stimulativ;

iii) denaturările concurenței și efectele asupra schimburilor comerciale sunt limitate.

4.4. **Observații suplimentare prezentate de părțile interesate**

4.4.1. *Observații suplimentare prezentate de CCB*

(209) Potrivit CCB, costurile suportate de JCD în ceea ce privește executarea contractului Villo sunt semnificativ mai mici decât cele declarate inițial și, prin urmare, decât cele invocate de autoritățile belgiene pentru a demonstra că nu exista o supracompensare:

(i) JCD ar fi beneficiat de o reducere a numărului de biciclete care urmează să fie puse în funcțiune, de la 5000 la 4500 de biciclete;

(ii) JCD ar fi putut realiza o economie semnificativă datorită actului adițional la contractul Villo, care reduce numărul stațiilor de bicicletă care urmează să fie instalate de la 400 la 360; și

(iii) numărul de trasee înregistrate de Villo ar fi scăzut cu 150 000 în 2015 în raport cu anul 2014.

(210) CCB a calculat veniturile din publicitate obținute de JCD în urma punerii în aplicare a contractului Villo, prin identificarea dispozitivelor publicitare pe baza datei lor de instalare și a amplasării acestora, prin calcularea numărului de fețe publicitare exploatate de JCD și, în sfârșit, prin aplicarea tarifelor oficiale ale JCD pentru rețeaua sa din Bruxelles, precum și a reducerilor aplicate în general în sectorul publicității de exterior pentru acest tip de dispozitive. Potrivit acestor calcule, JCD a subestimat în mod semnificativ veniturile din publicitate în cauză.

(211) CCB ajunge la concluzia că JCD a primit o supracompensare de 27,3 milioane EUR în perioada mai 2009-februarie 2017.

(212) În lipsa oricărui control al absenței supracompensării (a se vedea considerentul 163), CCB consideră că ar trebui instituit un sistem de control pentru a verifica, anual, dacă există o supracompensare a concesionarului și pentru a corecta, dacă este cazul, supracompensarea identificată. Acest control ar trebui efectuat de către un terț independent.

(213) În plus, CCB consideră că acest control al absenței supracompensării ar trebui să se bazeze pe un profit rezonabil calculat în funcție de costurile serviciului de interes economic general și nu de veniturile generate.

4.4.2. *Observații suplimentare din partea JCD*

(214) În ceea ce privește utilizarea GRP pentru a determina veniturile din publicitate generate de contractul Villo (a se vedea considerentele 162 și 184), JCD a precizat că este vorba despre unul dintre criteriile pe care le utilizează pentru a determina valoarea rețelelor de publicitate. Cu toate acestea, JCD consideră că indicele GRP teoretic al dispozitivelor publicitare nu este suficient pentru a crește valoarea dispozitivelor unui contract. JCD apreciază dispozitivele instalate în cadrul fiecărui contract în funcție de un venit mediu per față, calculat pe o bază națională, la care se aplică un coeficient de corecție pe baza mai multor factori, în special GRP privind fețele, localizarea dispozitivelor într-un oraș care are o importanță strategică pentru agenții de publicitate, dar și gradul de presiune publicitară variabil de la un oraș la altul, precum și contextul concurențial.

(215) Subliniind, în același timp, relevanța limitată a GRP, JCD constată că o comparație între GRP și prețul per față între cea mai mare rețea națională a sa și cea mai mare rețea din Bruxelles a sa produce supracote – [10-20] % și, respectiv, [20-30] % – similare coeficientului de corecție pentru fețele exploatate în cadrul contractului Villo, care este de [20-30] %.

(216) În ceea ce privește costurile suportate în ceea ce privește exploatarea contractului Villo, JCD consideră că sumele obținute de CCB nu corespund realității, ceea ce s-ar explica prin:

(i) faptul că metoda CCB nu ar lua nicidecum în considerare investițiile necesare pentru realizarea infrastructurii necesare la începutul concesiunii;

(ii) utilizarea de către CCB a unui cost per bicicletă pe an de 1 450 EUR, valoare care a fost indicată în oferta JCD și care, prin urmare, se baza pe estimări.

(217) JCD nu recunoaște sumele avansate de CCB în ceea ce privește neutralizarea taxelor comunale (a se vedea considerentul 164). Conform JCD, diferența dintre sumele estimate de CCB și sumele efective se explică prin:

(i) utilizarea unor rate incorecte: contrar calculelor CCB, doar câteva comune aplică o rată a taxei pe dispozitivele publicitare de peste 75 EUR pe m^2 derulant pe an;

(ii) aplicarea mecanismului în cazul comunelor care nu sunt relevante: CCB pare să fi aplicat mecanismul de revizuire comunelor Etterbeek, Schaerbeek și Saint-Josse, în timp ce contractele bilaterale cu aceste comune nu includ această clauză;

(iii) aplicarea automată a mecanismului: în practică, JCD primește sume în temeiul mecanismului de revizuire numai după perceperea taxei de la comune. Poate fi nevoie de timp între instalarea și exploatarea dispozitivelor publicitare și momentul în care sumele sunt colectate în temeiul clauzelor de revizuire.

(218) În ceea ce privește valoarea veniturilor din publicitate, CCB ar subestima reducerea aplicată de JCD: rata de reducere este apropiată de [60-70] %, nu de 40 %. Aplicând rata de reducere adecvată, veniturile din publicitate ar fi mult mai mici – cu aproape 50 % mai mici – decât estimările furnizate de CCB.

(219) JCD contestă, de asemenea, suma prezentată de CCB în ceea ce privește exploatarea gratuită a dispozitivelor publicitare (a se vedea considerentul 165). Potrivit JCD, CCB nu ia în considerare faptul că exploatarea unor dispozitive publicitare prevăzută de concesiunea Villo este indisociabilă de furnizarea serviciului public de închiriere a bicicletelor. Veniturile din publicitate sunt destinate finanțării serviciului public.

(220) JCD consideră că exploatarea dispozitivelor publicitare este luată în considerare în finanțarea concesiunii Villo, întrucât aceasta exploatează dispozitivele Villo în schimbul costurilor semnificative generate de prestarea serviciului public de închiriere de biciclete.

4.5. **Observații suplimentare prezentate de Belgia**

(221) În ceea ce privește durata contractului Villo (a se vedea considerentul 161), autoritățile belgiene menționează, de asemenea, că Decizia SIEG din 2005, aplicabilă la data încheierii contractului Villo, nu conținea nicio dispoziție care să reglementeze durata furnizării serviciului public (a se vedea considerentul 181). În plus, autoritățile belgiene consideră că prelungirea duratei concesiunii Villo prin act adițional era justificată de trei motive:

(i) circumstanțe independente de voința părților care au întârziat punerea în aplicare a contractului;

(ii) dorința de a alinia cele două faze ale contractului Villo: cele două faze ale contractului au fost planificate inițial pentru o perioadă de cincisprezece ani, chiar dacă erau lansate în momente diferite. Aceasta ar fi condus în practică la două termene separate pentru faza 1 și faza 2 (astfel cum se indică în preambulul actului adițional); și

(iii) reducerea numărului de piese de mobilier publicitar exploatate de JCD, care rezultă ca urmare a actului adițional la contractul Villo.

4.6. **Al doilea act adițional la contractul Villo**

(222) Guvernul Regiunii Bruxelles-Capitală și JCD au semnat, la 29 martie 2018, un act adițional la contractul Villo. Acest act adițional a fost introdus pentru a permite o monitorizare mai precisă și periodică a absenței supracompensării.

(223) Actul adițional prevede că rezultatele evidenței contabile separate a JCD vor fi transmise regiunii. Rezultatele vor indica veniturile concesiunii Villo, făcându-se distincția între veniturile provenite din plățile utilizatorilor, veniturile din publicitate, scutirea de taxe regionale și neutralizarea creșterii taxelor comunale, precum și costurile concesiunii, făcând distincție între costurile de exploatare, costurile de administrare și amortizarea investițiilor legate de serviciul Villo.

(224) Actul adițional prevede că, în fiecare an, comisarul responsabil cu controlul conturilor anuale ale JCD („auditorul") verifică dacă principiile de separare a conturilor puse în aplicare de către JCD sunt în conformitate cu Decizia SIEG din 2012. În fiecare an, după verificarea efectuată de către auditor, rezultatele evidențelor contabile separate sunt transmise auditorului.

(225) În fiecare an, auditorul verifică dacă raportul cumulativ anual EBIT împărțit la costurile anuale cumulative (din 2009) legate de exploatarea concesiunii Villo nu depășește pragul de [10-20] % ([61]). În cazul în care pragul este depășit și în limitele depășirii pragului, cuantumul taxei regionale de care JCD este scutit, plus suma rezultată din impactul măsurilor legate de taxele comunale, se plătește retroactiv, integral sau parțial, pentru anul precedent.

(226) Actul adițional prevede, de asemenea, ca auditorul să verifice absența supracompensării pentru perioada 2009-2017 în conformitate cu această metodă și să întocmească un raport de compilare adresat comitetului de gestionare. Raportul trebuia întocmit cât mai curând posibil după semnarea acestui act adițional.

4.7. **Evaluarea măsurilor de dinaintea celui de al doilea act adițional**

(227) În evaluarea sa, Comisia face distincție între perioada anterioară actului adițional (a se vedea considerentul 222) și perioada ulterioară acestuia.

4.7.1. *Ajutor de stat în sensul articolului 107 alineatul (1) din TFUE*

(228) Criteriile de stabilire a prezenței ajutorului de stat sunt descrise în considerentele 70-71. În considerentele 229-249 se verifică dacă aceste criterii sunt îndeplinite pentru fiecare măsură: scutirea de taxele regionale pentru ocuparea domeniului public, neutralizarea creșterii taxelor comunale și clauza de impreviziune pentru taxele regionale (a se vedea considerentul 22).

([61]) Corespunzător unei rate a venitului standard de [10-20] %.

4.7.1.1. Imputabilitate și resurse de stat

(229) Criteriile de stabilire a imputabilității și a prezenței resurselor de stat sunt descrise în considerentele 72 și 73.

Imputabilitatea

(230) Nu se contestă faptul că concesiunea Villo a fost acordată de regiunea Bruxelles-Capitală și că regiunea a acordat măsurile suplimentare ulterior respectivei acordări (a se vedea considerentele 19-22). Măsurile contestate sunt, în consecință, imputabile statului.

Resurse de stat

(231) Pierderea de venituri pentru regiunea Bruxelles-Capitală, precum și pentru diferitele comune care fac parte din teritoriul său, în legătură cu măsurile contestate, constituie o pierdere de venituri pentru autoritățile publice și, prin urmare, tot atâtea resurse de stat transferate către JCD.

(232) Resursele de stat vizate sunt tocmai (i) pierderea de venituri care rezultă din scutirea de taxe pentru ocuparea domeniului public al Regiunii Bruxelles-Capitală pe dispozitivele publicitare de 8 m^2, care se ridică la o sumă maximă de [50 000-150 000] EUR pe an; (ii) pierderea de venituri legată de neutralizarea unei eventuale creșteri a taxelor regionale, egală cu suma implicată de respectiva creștere; și (iii) pierderea de venituri legată de neutralizarea unei eventuale majorări a taxelor comunale, egală cu suma implicată de respectiva creștere și care se ridică la maximum [250 000-350 000] EUR pe an (a se vedea considerentul 22).

(233) Sistemul de închiriere de biciclete Villo este finanțat, de asemenea, de gestionarea și exploatarea dispozitivelor publicitare, în plus față de plățile clienților. Veniturile din publicitate și plata utilizatorilor concesiunilor sunt resurse pur private și nu pot fi calificate drept resurse de stat.

(234) Comisia consideră că veniturile din publicitate obținute de JCD nu constituie, în mod evident, resurse de stat, în măsura în care astfel de venituri din publicitate provin din contracte private încheiate între JCD și clienții săi, în care statul nu intervine în niciun fel.

(235) În plus, nu este posibil să se considere că regiunea Bruxelles-Capitală renunță la resurse de stat pentru simplul motiv că nu se angajează ea însăși într-o anumită activitate economică. O astfel de abordare a resurselor de stat ar fi extrem de extensivă și ar interzice statului să autorizeze activități pe teritoriul său fără să verifice în prealabil că nu ar putea să exercite el însuși activitatea.

4.7.1.2. Prezența unui avantaj economic

(236) Criteriile de stabilire a existenței unui avantaj economic selectiv sunt descrise în considerentele 82 și 83.

(237) În cazul de față, scutirea de la plata taxelor regionale și neutralizarea creșterii taxelor comunale permit JCD să nu suporte costuri care, în mod normal, ar fi trebuit să fie suportate din resursele sale financiare și, prin urmare, sunt de natură să îi confere acesteia un avantaj.

(238) Cu toate acestea, autoritățile belgiene consideră că măsurile suplimentare trebuie considerate drept compensații pentru obligația de serviciu public care intră sub incidența jurisprudenței din hotărârea Altmark.

(239) În hotărârea Altmark, Curtea de Justiție a Uniunii Europene a declarat că compensația acordată prin intermediul resurselor de stat pentru costurile legate de furnizarea unui serviciu de interes economic general nu constituie un avantaj, sub rezerva îndeplinirii a patru condiții cumulative ([62]):

(i) întreprinderea beneficiară trebuie să aibă efectiv obligații de serviciu public de îndeplinit, iar aceste obligații trebuie definite în mod clar;

(ii) parametrii pe baza cărora se calculează compensația trebuie stabiliți în prealabil, în mod obiectiv și transparent;

([62]) Hotărârea Curții de Justiție în cauza C-280/00, Altmark Trans și Regierungspräsidium Magdeburg, ECLI:EU:C:2003:415, punctele 87-95.

(iii) compensația nu poate depăși ceea ce este necesar pentru acoperirea integrală sau parțială a costurilor ocazionate de îndeplinirea obligațiilor de serviciu public, ținând seama de venitul generat prin aceasta, precum și de un profit rezonabil pentru îndeplinirea obligațiilor în cauză; și

(iv) în cazul în care alegerea întreprinderii pentru executarea obligațiilor de serviciu public nu este efectuată în contextul unei proceduri de achiziții publice care permite selectarea solicitantului care poate furniza aceste servicii la cel mai mic cost pentru comunitate, nivelul compensației necesare trebuie determinat pe baza unei analize a costurilor pe care o întreprindere mijlocie, bine gestionată și dotată în mod corespunzător, le-ar fi suportat pentru executarea acestor obligații.

(240) În ceea ce privește cel de al doilea criteriu Altmark, Comisia observă că impactul financiar pentru regiunea Bruxelles-Capitală al măsurilor suplimentare, care au fost prevăzute în contract numai după cererea de ofertă, în special al unei măsuri precum neutralizarea majorării taxelor comunale, era necunoscut la momentul în care a fost acordată măsura deoarece acesta depinde în totalitate de evoluția viitoare a taxelor comunale. În absența unei limitări a impactului financiar maxim al măsurii, Comisia nu consideră că aceasta este pe deplin transparentă.

(241) În ceea ce privește cel de al treilea criteriu Altmark, nu s-a verificat ex ante la momentul acordării măsurilor suplimentare analizate dacă compensația primită de JCD în cursul exploatării concesiunii nu ar depăși ceea ce este necesar pentru a acoperi integral sau parțial costurile ocazionate de executarea obligațiilor care decurg din aceasta, luând în considerare veniturile aferente și un profit rezonabil pentru executarea acestor obligații.

(242) În sfârșit, în ceea ce privește cel de al patrulea criteriu Altmark, Comisia consideră că, prin adăugarea anumitor măsuri în urma cererii de oferte, nu este clar că obiectivul respectivei cereri de oferte în perspectiva hotărârii Altmark, care constă în selectarea operatorului capabil să furnizeze serviciul la cel mai mic cost pentru comunitate, poate fi considerat realizat. Atât timp cât toate măsurile compensatorii nu sunt incluse în cererea de ofertă în cauză, este dificil să se concluzioneze că o astfel de cerere de ofertă permite selectarea operatorului care furnizează serviciul de interes economic general la cel mai mic cost, chiar dacă procedura de cerere de ofertă este în sine transparentă.

(243) Din motivele prezentate în considerentele 240-242, Comisia conchide că condițiile jurisprudenței Altmark nu sunt îndeplinite în cazul de față și că, în consecință, transferurile de resurse de stat suplimentare decise în urma cererii de oferte conferă un avantaj economic pentru JCD.

(244) În ceea ce privește calculul cuantumului avantajului, autoritățile belgiene au considerat, inițial, că neutralizarea taxelor comunale s-ar ridica la maximum [50 000-100 000] EUR pe an. Cu toate acestea, calculul a luat în considerare faptul că, în general, comunele aplică o rată a taxelor redusă pentru serviciile publice în raport cu operatorii comerciali care trebuie să plătească o rată standard mai ridicată. Autoritățile belgiene consideră drept avantaj doar diferența dintre nivelul de taxă mai favorabil acordat serviciilor publice în general și nivelul taxelor aplicat efectiv în favoarea JCD în cadrul concesiunii Villo. În ceea ce o privește, Comisia consideră că avantajul real acordat JCD corespunde diferenței dintre rata standard și rata aplicată JCD. Acest avantaj ar putea ajunge până la maximum [250 000-350 000] EUR pe an, conform calculelor inițiale ale autorităților belgiene ([63]).

(245) În total, JCD ar beneficia de un avantaj de maximum [400 000-500 000] EUR pe an ([50 000-150 000] EUR pentru scutirea de la plata taxelor pentru ocuparea domeniului public din regiunea Bruxelles-Capitală și [250 000-350 000] EUR pentru aplicarea clauzei de revizuire a prețurilor privind taxele comunale, a se vedea considerentul 22).

4.7.1.3. Selectivitate

(246) Criteriile de evaluare a selectivității unei măsuri sunt descrise în considerentul 97.

([63]) A se vedea decizia de inițiere, considerentul 82.

(247) Întrucât măsurile contestate constituie măsuri de ajutor individual, identificarea unui avantaj economic (a se vedea considerentele 236-245) sugerează caracterul lor selectiv ([64]). În lipsa unei indicații contrare, această prezumție se aplică în speță și este suficientă pentru a declara măsurile ca fiind selective.

4.7.1.4. Denaturarea concurenței și efectul asupra schimburilor comerciale dintre statele membre

(248) Din aceleași motive precum cele dezvoltate în considerentele 103-121, măsurile suplimentare acordate societății JCD pentru concesiunea Villo au efecte care ar putea să denatureze concurența și să afecteze schimburile comerciale dintre statele membre.

4.7.1.5. Concluzie privind existența ajutorului

(249) Pe baza considerațiilor de mai sus, Comisia conchide că, în ceea ce privește măsurile suplimentare referitoare la exploatarea concesiunii de servicii publice Villo în regiunea Bruxelles-Capitală de către JCD, sunt îndeplinite criteriile cumulative privind ajutorul de stat și că aceste măsuri constituie, prin urmare, ajutoare de stat în sensul articolului 107 alineatul (1) din TFUE.

4.7.2. *Legalitatea ajutorului*

(250) Comisia constată că măsurile suplimentare menționate în această parte a plângerii, care constituie ajutor de stat în sensul articolului 107 alineatul (1) din TFUE, nu au fost notificate în conformitate cu articolul 108 alineatul (3) din TFUE.

(251) Cu toate acestea, autoritățile belgiene consideră că, în cazul în care aceste măsuri constituie ajutoare de stat, compensațiile pentru obligația de serviciu public sunt compatibile cu piața internă pe baza Deciziei SIEG aplicabilă la data faptelor (la momentul acordării acestor măsuri, textul în vigoare era Decizia SIEG din 2005, care a fost înlocuită de Decizia SIEG din 2012). Ambele texte prevăd o excepție de la obligația de notificare pentru măsurile care îndeplinesc condițiile lor de compatibilitate ([65]).

(252) Pentru ca măsurile să fie considerate compatibile, ar fi suficient ca acestea să îndeplinească condițiile prevăzute în Decizia SIEG din 2005 care se aplica la momentul acordării lor. Compatibilitatea cu Decizia SIEG din 2005 este analizată mai jos.

4.7.3. *Compatibilitatea ajutorului în temeiul Deciziei SIEG din 2005*

4.7.3.1. Domeniu de aplicare

(253) Decizia SIEG din 2005 se aplică numai serviciilor care pot fi calificate drept servicii de interes economic general. Din jurisprudență rezultă că, în lipsa unor norme sectoriale care să reglementeze acest aspect la nivelul Uniunii, statele membre dispun de o largă putere de apreciere în ceea ce privește definirea serviciilor care pot fi calificate drept servicii de interes economic general, în timp ce Comisia are sarcina de a se asigura că nu există nicio eroare vădită.

(254) În cazul de față, Comisia consideră că nu există o eroare vădită în măsura în care serviciul răspunde unei nevoi a cetățenilor care nu ar fi satisfăcută în aceleași condiții fără intervenția statului (de exemplu, suma plătită de utilizatori este insuficientă pentru a acoperi costurile serviciului). De asemenea, trebuie remarcat faptul că, sesizată cu această problemă, Curtea Constituțională a Belgiei a confirmat caracterul de serviciu public al sistemului automatizat de închiriere de biciclete Villo ([66]).

([64]) Hotărârea Curții de Justiție din 4 iunie 2005 în cauza C-15/14 P, Comisia/MOL, EU:C:2015:362, punctul 60. Hotărârea Curții de Justiție din 30 iunie 2006 în cauza C-270/15 P, Regatul Belgiei/Comisia, ECLI: EU:C:2016:489, punctul 49. Hotărârea Tribunalului din 13 decembrie 2017, Republica Elenă/Comisia, T-314/15, EU:T:2017:903, punctul 79.

([65]) A se vedea articolul 3 din Decizia SIEG din 2005 și din Decizia SIEG din 2012.

([66]) A se vedea hotărârea Curții Constituționale a Belgiei nr. 68/2012 din 31 mai 2012.

(255) În conformitate cu articolul 2 alineatul (1) litera (a), Decizia SIEG din 2005 se aplică ajutoarelor de stat sub formă de compensații pentru obligația de serviciu public mai mici de 30 de milioane EUR pe an, acordate întreprinderilor a căror cifră de afaceri anuală medie, fără taxe, a tuturor activităților, nu a ajuns la 100 de milioane EUR pe parcursul celor două exerciții financiare anterioare celui în care a fost acordat serviciul de interes economic general.

(256) Valoarea totală a ajutorului acordat JCD sub forma unei scutiri de taxe pentru ocuparea domeniului public și a unei neutralizări a creșterii taxelor comunale este cu mult sub pragul de 30 de milioane EUR pe an, nedepășind un maxim de [400 000-500 000] EUR pe an (a se vedea considerentul 245), conform estimărilor autorităților belgiene. În plus, cifra de afaceri anuală a fost semnificativ mai mică de 100 de milioane EUR în perioada 2006-2007. Prin urmare, Decizia SIEG din 2005 ar fi aplicabilă pe această bază.

4.7.3.2. Respectarea cerințelor

(257) Articolul 4 din Decizia SIEG din 2005 prevede că „prestarea serviciului de interes economic general este încredințată întreprinderii în cauză pe baza unuia sau a mai multor acte, a căror formă poate fi stabilită de fiecare stat membru. Actul sau actele de atribuire trebuie să precizeze, în special: […] modalitățile de evitare a supracompensării și de recuperare a eventualelor supracompensații".

(258) O descriere clară și explicită a modalităților de evitare a supracompensării și de recuperare a eventualelor supracompensații a fost inclusă în actul de atribuire al JCD doar de la 29 martie 2018, prin adoptarea celui de al doilea act adițional la contractul Villo (a se vedea considerentele 222-226). Prin urmare, Comisia consideră că această cerință din Decizia SIEG din 2005 nu este îndeplinită și că ajutorul în cauză nu este compatibil cu piața internă în temeiul Deciziei SIEG din 2005.

4.7.4. *Compatibilitatea ajutorului în temeiul Deciziei SIEG din 2012*

4.7.4.1. Domeniu de aplicare

(259) Decizia SIEG din 2012 prevede la articolul 10 litera (b) că „orice ajutor acordat înainte de intrarea în vigoare a prezentei decizii, care nu este compatibil cu piața internă sau exceptat de la obligația de notificare în conformitate cu Decizia 2005/842/CE, dar care îndeplinește condițiile stabilite de prezenta decizie, este compatibil cu piața internă și este exceptat de la obligația de notificare prealabilă". Având în vedere cele de mai sus, Comisia consideră că ajutorul trebuie analizat pe baza Deciziei SIEG din 2012.

(260) Astfel cum se explică în considerentele 253 și 254, Comisia consideră că nu există nicio eroare evidentă în definirea serviciilor de interes economic general. În conformitate cu articolul 2 alineatul (1) litera (a), Decizia SIEG din 2012 se aplică ajutoarelor de stat sub formă de compensații pentru obligația de serviciu public mai mici de 15 milioane EUR pe an. Valoarea totală a ajutorului acordat societății JCD este cu mult sub acest prag (a se vedea considerentul 245), conform estimărilor autorităților belgiene. Prin urmare, Decizia SIEG din 2012 ar fi aplicabilă pe această bază.

4.7.4.2. Respectarea cerințelor

(261) Articolul 4 din Decizia SIEG din 2012 (la fel precum cel din Decizia SIEG din 2005) prevede că „prestarea serviciului de interes economic general este încredințată întreprinderii în cauză pe baza unuia sau a mai multor acte, a căror formă poate fi stabilită de fiecare stat membru. Actul sau actele de atribuire trebuie să precizeze, în special: […] modalitățile de evitare a supracompensării și de recuperare a eventualelor supracompensații".

(262) Astfel cum se explică în considerentul 258, Comisia consideră că această cerință a Deciziei SIEG nu este îndeplinită și că ajutorul în cauză nu este compatibil cu piața internă în temeiul Deciziei SIEG din 2012.

4.7.5. *Compatibilitatea ajutorului pe baza Cadrului privind SIEG din 2012*

4.7.5.1. Domeniu de aplicare

(263) În conformitate cu punctul 7 din Comunicarea Comisiei privind aplicarea normelor Uniunii Europene în materie de ajutor de stat în cazul compensației acordate pentru prestarea unor servicii de interes economic general ([67]) (denumit în continuare „Cadrul privind SIEG din 2012"), „principiile prevăzute în prezenta comunicare se aplică compensației pentru obligația de serviciu public doar în măsura în care aceasta constituie ajutor de stat care nu este reglementat prin Decizia [SIEG din 2012]". Având în vedere cele de mai sus, Comisia consideră că ajutorul ar trebui analizat pe baza Cadrului privind SIEG din 2012.

(264) În conformitate cu punctul 69 din Cadrul privind SIEG din 2012, „Comisia va aplica principiile prevăzute în prezenta comunicare în cazul ajutorului ilegal cu privire la care aceasta ia o decizie după 31 ianuarie 2012, chiar dacă ajutorul a fost acordat înainte de această dată". Prin urmare, Cadrul privind SIEG din 2012 este aplicabil de la începutul concesiunii Villo.

4.7.5.2. Respectarea cerințelor

(265) Comisia va verifica compatibilitatea ajutorului cu condițiile prevăzute în secțiunea 2 din Cadrul privind SIEG din 2012, ținând seama de faptul că, în conformitate cu punctul 61 din cadru, „principiile prevăzute la alineatele (14), (19), (20), (24), (39), (51)-(59) și (60) litera (a) nu se aplică ajutoarelor care îndeplinesc condițiile prevăzute la articolul 2 alineatul (1) din Decizia [SIEG din 2012]". Astfel cum s-a arătat mai sus (a se vedea considerentul 260), ajutorul în cauză îndeplinește aceste condiții.

Serviciu de interes economic general autentic

(266) În conformitate cu punctul 12 din Cadrul privind SIEG din 2012, „ajutorul trebuie acordat pentru un serviciu de interes economic general autentic, astfel cum este prevăzut la articolul 106 alineatul (2) din tratat […]". Comisia consideră că punerea în aplicare a contractului Villo corespunde unui serviciu de interes economic general autentic (a se vedea considerentele 253-254).

Necesitatea unui act de atribuire care să precizeze obligațiile de serviciu public și metodele de calcul al compensației

(267) În conformitate cu punctul 15 din Cadrul privind SIEG din 2012, „responsabilitatea prestării SIEG trebuie să fie încredințată întreprinderii în cauză prin intermediul unuia sau mai multor acte, a căror formă poate fi stabilită de fiecare stat membru". În conformitate cu punctul 16, un astfel de act trebuie, în special, să precizeze natura și durata obligațiilor de serviciu public; întreprinderea căreia îi revin aceste obligații și, dacă este cazul, teritoriul în cauză; natura oricăror drepturi exclusive sau speciale acordate întreprinderii; descrierea mecanismului de compensare, precum și parametrii de calcul, control și revizuire a compensației; modalitățile de evitare și recuperare a oricărei supracompensații.

(268) Concesiunea Villo a fost definită drept o concesiune de servicii publice de către autoritățile belgiene în cadrul contractului Villo. În plus, la 25 noiembrie 2010, Parlamentul regiunii a adoptat o ordonanță care reglementează exploatarea serviciului public Villo.

(269) Contractul Villo definește serviciul public ca fiind „punerea la dispoziție a unui sistem automatizat de închiriere de biciclete pe întreg teritoriul regiunii Bruxelles-Capitală, pe cheltuiala și pe riscul concesionarului, sub autoritatea guvernului și sub rezerva condițiilor minime prevăzute de acesta". Aceasta stabilește obligațiile de serviciu public care revin concesionarului. Actul respectiv descrie natura, întinderea geografică și funcționarea serviciului. Acesta descrie, de asemenea, sistemul de stabilire a prețurilor aplicabil utilizatorilor săi.

(270) Durata de valabilitate a actului de atribuire: durata concesiunii a fost stabilită la 15 ani și a fost prelungită cu doi ani și patru luni (a se vedea considerentul 161) printr-un act adițional la concesiunea din 9 iunie 2011. Această durată este justificată de importanța investițiilor necesare. Acest lucru este ilustrat în special de faptul că JCD a suferit pierderi economice semnificative și a obținut profituri abia începând cu 2016 (a se vedea tabelul 1 de mai jos).

([67]) JO C 8, 11.1.2012, p. 4.

(271) Parametrii compensației: parametrii compensației pentru măsurile de ajutor în cauză (măsuri suplimentare) sunt definiți în mod clar în contractul Villo.

(272) Verificarea absenței supracompensării: instituirea unei verificări a absenței supracompensării este o condiție de compatibilitate atât pentru Decizia SIEG din 2012 [a se vedea articolul 4 litera (e) din aceasta], cât și pentru Cadrul privind SIEG din 2012 [a se vedea punctul 16 litera (e)]. Comisia a concluzionat în considerentul 262 că cerința de la articolul 4 litera (e) din Decizia SIEG din 2012 nu a fost îndeplinită în cazul de față. Cu toate acestea, din controalele auditorului, și anume firma de audit KPMG, reiese că nu a existat o supracompensare efectivă în perioada 2009-2017 (a se vedea tabelul 1 de mai jos).

Tabelul 1

Verificarea absenței supracompensării

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Total
Venituri din publicitate dispozitive 2 m^2	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Venituri din exploatarea apărătorilor de noroi	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Venituri din publicitate dispozitive 8 m^2	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Venituri de la utilizatori	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Venituri refacturare taxe 2 m^2	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Venituri refacturare taxe 8 m^2	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Total venituri (A)	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Taxe regionale	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Venit clauză de revizuire a prețurilor	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Total compensație pentru servicii publice (B)	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Taxe afișaj	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Costuri de exploatare directă	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Costuri de gestionare	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Amortizări	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Total costuri (C)	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Venituri din exploatare (D) = (A) + (B) - (C)	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Rentabilitate (E) = (D) / (C)	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	*[...]*

(273) CCB a prezentat mai multe observații privind verificarea absenței supracompensării.

(274) Pe de o parte, CCB consideră că costurile legate de instalarea și exploatarea dispozitivelor publicitare nu pot fi luate în considerare la calcularea compensației acordate JCD (a se vedea considerentul 162). În plus, CCB consideră că exploatarea gratuită a domeniului public în scopuri publicitare (pe care o numește scutirea de taxe pentru ocuparea domeniului public comunal) ar trebui să fie cuantificată în raport cu valoarea dispozitivelor publicitare (a se vedea considerentul 165).

(275) Comisia consideră că dispozitivele publicitare trebuie luate în considerare pentru verificarea supracompensării. Ea face acest lucru prin luarea în considerare a veniturilor și a costurilor generate efectiv de aceste dispozitive. Nu este necesar să se facă referire la o evaluare a fețelor, care, la rândul său, ar depinde de veniturile și costurile pe care astfel de dispozitive le-ar putea genera (a se vedea tabelul 1 de mai sus). În cazul în care dispozitivele publicitare au o valoare de exploatare mai mare decât ceea ce este necesar pentru a suporta costurile generate de exploatarea concesiunii Villo, acest dezechilibru trebuie să conducă la constatarea existenței unei supracompensări.

(276) CCB contestă valoarea ajutorului acordat ca urmare a scutirii de la plata taxelor comunale (a se vedea considerentul 164). JCD a identificat mai multe erori de calcul ale CCB (a se vedea considerentul 217). Cu toate acestea, Comisia observă că, inclusiv în cazul în care se ia în considerare valoarea ajutorului de 650 000 EUR pe an, astfel cum a fost constatată de CCB, misiunea publică ar rămâne în general deficitară în perioada 2009-2017.

(277) În ceea ce privește afirmația CCB potrivit căreia costurile suportate de JCD în cadrul exploatării contractului Villo ar fi semnificativ mai mici decât cele declarate inițial (a se vedea considerentul 209), este suficient să se constate că verificarea absenței supracompensării se bazează pe costurile reale suportate de JCD, și nu pe previziuni sau estimări.

(278) În concluzie, Comisia concluzionează că JCD nu a fost supracompensat pentru prestarea serviciului de interes economic general Villo în perioada 2009-2017.

(279) Comisia consideră că existența unui mecanism de control al absenței supracompensării nu este cu adevărat necesară decât pentru a declara un ajutor compatibil în temeiul Deciziei SIEG din 2012, întrucât statul este responsabil pentru controlul absenței supracompensării, precum și pentru a declara ajutoarele compatibile în temeiul Cadrului privind SIEG din 2012 în ceea ce privește măsurile notificate, în măsura în care acest mecanism de control reprezintă baza pe care se sprijină Comisia pentru a exclude posibilitatea unei supracompensări viitoare, iar Comisia nu efectuează verificări ex post. Atunci când Comisia verifică ex post că nu există nicio supracompensare, acest criteriu formal își pierde scopul, care este de a preveni o eventuală supracompensare. În cazul unei verificări ex post efectuate de Comisie, orice supracompensare constatată trebuie să fie recuperată indiferent dacă există sau nu un control și, în caz contrar, absența supracompensării este suficientă pentru a satisface cerințele de compatibilitate ale Cadrului privind SIEG din 2012 în acest domeniu.

(280) În acest caz, Comisia consideră că existența unui control incomplet în trecut de către statul membru, în cazul în care nu există o supracompensare, nu are o importanță deosebită, în măsura în care obiectivul acestei condiții (absența supracompensării) este îndeplinit. Ar trebui remarcat faptul că în cazurile în care Comisia a adoptat decizii negative și a dispus recuperarea compensației pentru obligația de serviciu public (în absența unei erori evidente în definirea serviciului public), aceste recuperări au vizat numai supracompensarea, astfel cum a fost calculată de Comisie, indiferent de calitatea controlului instituit de statul membru ([68]). În toate aceste cazuri, controlul supracompensării de către statul membru era fie absent, fie defectuos (de unde existența unei supracompensări). Alternativa ar fi fost, într-o astfel de situație, să se impună recuperarea integrală a compensației pentru obligația de serviciu public acordată operatorului de serviciu public, chiar dacă acesta a furnizat serviciul public, întemeindu-se numai pe lipsa unui mecanism de control satisfăcător, indiferent de cuantumul real al supracompensării.

(281) O astfel de abordare ar putea chiar să conducă, în termeni absoluți, la recuperarea oricărei compensații pentru obligația de serviciu public acordată unui operator în lipsa unei supracompensări. Comisia consideră că o astfel de alternativă ar contraveni principiilor TFUE cu privire la rolurile esențiale ale serviciilor de interes economic general în Uniunea Europeană, în special articolul 14 din TFUE, care prevede că Uniunea trebuie să se asigure că serviciile de interes economic general funcționează pe baza unor principii și în condiții care să le permită să își îndeplinească sarcinile.

(282) Prin urmare, Comisia consideră că în cazul de față poate fi considerată îndeplinită condiția de verificare a absenței supracompensării.

Respectarea Directivei 2006/111/CE a Comisiei ([69])

(283) În conformitate cu punctul 18 din Cadrul privind SIEG din 2012, „[a]jutorul va fi considerat compatibil cu piața internă în temeiul articolului 106 alineatul (2) din tratat doar în cazul în care întreprinderea respectă, după caz, dispozițiile Directivei 2006/111/CE”.

(284) În ceea ce privește separarea conturilor, a existat o oarecare incertitudine în ceea ce privește conturile analitice ale JCD legată, în special, de modul în care veniturile generate de contractele negociate la nivel național sunt alocate dispozitivelor care fac parte din concesiunea Villo (a se vedea considerentul 184). În urma adoptării celui de al doilea act adițional la contractul Villo (a se vedea secțiunea 4.6), auditorul va verifica principiile de separare a conturilor executate de JCD în fiecare an. Această verificare a fost efectuată, de asemenea, pentru întreaga perioadă precedentă (2009-2017) și, în urma explicațiilor autorităților belgiene și ale JCD (a se vedea considerentele 196, 214 și 215), Comisia consideră că sistemul de contabilitate analitică respectă cerințele Directivei 2006/111/CE și că verificarea absenței supracompensării (a se vedea tabelul 1 de mai sus) se efectuează pe baza unei separări contabile corespunzătoare.

Lipsa supracompensării

(285) În conformitate cu punctul 49 din Cadrul privind SIEG din 2012, „[s]tatele membre trebuie să se asigure că […] întreprinderile nu primesc compensații care depășesc valoarea determinată în conformitate cu cerințele prevăzute în prezenta secțiune”.

([68]) A se vedea în acest context, în special, decizia din 25 ianuarie 2012 în cazul SA.14588, precum și decizia din 10 iulie 2018 în cazul SA. 37977.

([69]) Directiva 2006/111/CE a Comisiei din 16 noiembrie 2006 privind transparența relațiilor financiare dintre statele membre și întreprinderile publice, precum și transparența relațiilor financiare din cadrul anumitor întreprinderi (JO L 318, 17.11.2006, p. 17).

(286) Astfel cum s-a explicat în considerentul 272, JCD nu a fost supracompensată pentru perioada precedentă.

Concluzie

(287) Pe baza celor de mai sus, Comisia concluzionează că măsurile de ajutor acordate JCD în temeiul contractului Villo sunt compatibile cu piața internă pe baza Cadrului privind SIEG din 2012 pentru perioada concesiunii Villo înainte de adoptarea celui de al doilea act adițional, și anume de la 5 decembrie 2008 până la 29 martie 2018.

4.8. **Evaluarea măsurilor de după al doilea act adițional**

4.8.1. *Ajutor de stat în sensul articolului 107 alineatul (1) din TFUE*

(288) Având în vedere că al doilea act adițional nu modifică măsurile acordate JCD în temeiul contractului Villo, evaluarea Comisiei privind existența ajutorului de stat (a se vedea considerentele 229-249) rămâne neschimbată.

4.8.2. *Compatibilitatea ajutorului în temeiul Deciziei SIEG din 2012*

(289) Al doilea act adițional corectează deficiențele identificate ale actului de atribuire precedent (a se vedea considerentul 262), introducând o descriere clară și explicită a modalităților de evitare a supracompensării și de recuperare a eventualelor supracompensații.

(290) Articolul 6 din Decizia SIEG din 2012 prevede că „statele membre se asigură că […] întreprinderea nu primește compensații care depășesc cuantumul stabilit în conformitate cu articolul 5 [valoarea compensației nefiind mai mare decât ceea ce este necesar pentru a acoperi costurile nete ocazionate de executarea obligațiilor de serviciu public, inclusiv un profit rezonabil]. La solicitarea Comisiei, statele membre prezintă dovezi în acest sens. Statele membre efectuează controale periodice sau se asigură că sunt efectuate astfel de controale, cel puțin la fiecare trei ani pe durata de valabilitate a actului de atribuire și la încetarea acestuia”.

(291) Articolul 6 prevede, în plus, că, „în cazul în care o întreprindere a primit o compensație care depășește suma stabilită în conformitate cu articolul 5, statul membru dispune întreprinderii în cauză să ramburseze orice supracompensație de care a beneficiat”.

(292) Al doilea act adițional prevede ca un auditor să verifice în fiecare an că valoarea compensației nu depășește ceea ce este necesar pentru exercitarea serviciului public, inclusiv un profit rezonabil. În cazul în care pragul este depășit și în limitele depășirii pragului, cuantumul depășirii este plătit retroactiv de către JCD (a se vedea considerentul 225).

(293) Din motivele prezentate în considerentele 289-292, Comisia concluzionează că măsurile de ajutor acordate JCD în temeiul contractului Villo sunt compatibile cu piața internă în temeiul Deciziei SIEG din 2012, începând cu adoptarea celui de al doilea act adițional.

(294) Trebuie remarcat faptul că această verificare se bazează pe o comparație a profitului cu o marjă de referință de [10-20] %, care corespunde unei marje de profit standard de [10-20] % considerată rezonabilă pe baza schimburilor cu CCB și JCD ([70]). O marjă aplicată costurilor a fost preferată unei marje de profit pentru a ține seama de observația formulată de CCB (a se vedea considerentul 213).

5. **RECUPERAREA AJUTORULUI INCOMPATIBIL LEGAT DE PARTEA PRIVIND DISPOZITIVELE PUBLICITARE CARE FAC OBIECTUL CONTRACTULUI DIN 1984**

(295) În conformitate cu TFUE, Comisia este competentă, atunci când constată că ajutorul este incompatibil cu piața internă, să decidă că statul membru în cauză trebuie să anuleze sau să modifice ajutorul ([71]). De asemenea, instanțele Uniunii Europene au susținut, în mod consecvent, că obligația impusă unui stat membru de a elimina ajutorul considerat de Comisie ca fiind incompatibil cu piața internă are rolul de a restabili situația existentă anterior ([72]).

([70]) A se vedea, de asemenea, considerentul 109 din decizia de inițiere a procedurii.
([71]) Hotărârea Curții de Justiție din 12 iulie 1973 în cauza 70/72, Comisia/Germania, ECLI:EU:C:1973:87, punctul 13.
([72]) Hotărârea Curții de Justiție din 21 martie 1990 în cauza C-142/87, Belgia/Comisia, ECLI:EU:C:1990:125, punctul 66.

(296) În acest context, instanțele Uniunii au constatat că acest obiectiv este îndeplinit atunci când beneficiarul rambursează cuantumurile ajutoarelor acordate ilegal. Prin rambursarea ajutorului, beneficiarul pierde avantajul de care beneficiase pe piața internă în raport cu concurenții săi, iar situația anterioară plății ajutorului este restabilită ([73]).

(297) În conformitate cu această jurisprudență, articolul 16 alineatul (1) din Regulamentul (UE) 2015/1589 prevede că „atunci când adoptă decizii negative în cazuri de ajutor ilegal, Comisia decide ca statul membru în cauză să ia toate măsurile necesare pentru recuperarea ajutorului de la beneficiar”.

(298) Prin urmare, având în vedere că măsurile în cauză au fost puse în aplicare cu încălcarea articolului 108 alineatul (3) din TFUE și sunt considerate ajutor ilegal și incompatibil, acestea trebuie recuperate pentru a se restabili situația existentă pe piață înainte de acordarea lor. Recuperarea trebuie să acopere perioada de la momentul la care ajutorul a fost pus la dispoziția beneficiarului până la recuperarea sa efectivă, în conformitate cu metodologia stabilită în considerentele 131-141. Sumele de recuperat trebuie să fie purtătoare de dobândă până la recuperarea lor efectivă.

6. **REZUMATUL CONCLUZIILOR**

6.1. **Partea privind dispozitivele publicitare care fac obiectul contractului din 1984**

(299) Comisia consideră că, în ceea ce privește exploatarea anumitor dispozitive publicitare de către JCD instalate în temeiul contractului din 1984 pe teritoriul orașului Bruxelles și menținute după data prevăzută pentru eliminare în anexa 10 la contractul din 1999 fără plata de chirie sau taxă, criteriile cumulative privind ajutorul de stat sunt îndeplinite și, prin urmare, măsura constituie ajutor de stat în sensul articolului 107 alineatul (1) din TFUE.

(300) În ceea ce privește legalitatea măsurii de ajutor, Comisia constată că măsura care face obiectul acestei părți a plângerii, care constituie ajutor de stat în sensul articolului 107 alineatul (1) din TFUE, nu a fost notificată în conformitate cu articolul 108 alineatul (3) din TFUE și a fost pusă în aplicare. Prin urmare, aceasta constituie un ajutor ilegal.

(301) Comisia consideră, de asemenea, că acest ajutor este incompatibil cu piața internă și, prin urmare, trebuie să facă obiectul recuperării ajutorului, incluzând principalul și dobânda, în conformitate cu jurisprudența „CELF” a Curții de Justiție ([74]).

6.2. **Partea privind Villo**

(302) Comisia consideră că măsurile prevăzute în contractul Villo constituie ajutor de stat în temeiul articolului 107 alineatul (1) din TFUE.

(303) Cu toate acestea, măsurile prevăzute în contractul Villo sunt compatibile cu piața internă în temeiul articolului 106 alineatul (2) din TFUE.

(304) În ceea ce privește perioada de la începutul concesiunii la 5 decembrie 2008 și până la semnarea celui de al doilea act adițional (a se vedea secțiunea 4.6) la 29 martie 2018, Comisia consideră că măsurile prevăzute în contractul Villo respectă cerințele Cadrului privind SIEG din 2012 (a se vedea secțiunea 4.7). Prin urmare, acestea nu ar trebui să conducă la recuperare, chiar dacă constituie ajutor ilegal deoarece nu au fost notificate în conformitate cu articolul 108 alineatul (3) din TFUE.

(305) În ceea ce privește perioada de la data semnării celui de al doilea act adițional și până la sfârșitul concesiunii la 16 septembrie 2026, Comisia consideră că sunt îndeplinite condițiile prevăzute în Decizia privind SIEG din 2012, sub rezerva respectării stricte a condițiilor prevăzute în respectivul act adițional (a se vedea secțiunea 4.8),

([73]) Hotărârea Curții de Justiție din 17 iunie 1999 în cauza C-75/97, Belgia/Comisia, ECLI:EU:C:1999:311, punctele 64 și 65.

([74]) Hotărârea Curții de Justiție din 12 februarie 2008 în cauza C-199/06, CELF et ministre de le Culture and de la Communication („CELF I”), ECLI:EU:C:2009:79.

ADOPTĂ PREZENTA DECIZIE:

Articolul 1

Ajutorul de stat în favoarea JCD, al cărui cuantum corespunde chiriei și taxelor neplătite pentru dispozitivele publicitare instalate în temeiul contractului din 1984 pe teritoriul orașului Bruxelles și menținute după data prevăzută pentru eliminare în anexa 10 la contractul din 1999, acordat ilegal între 15 septembrie 2001 și 21 august 2010 de către Belgia, cu încălcarea articolului 108 alineatul (3) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, este incompatibil cu piața internă.

Articolul 2

(1) Belgia trebuie să recupereze de la beneficiar ajutorul menționat la articolul 1.

(2) Sumele de recuperat generează dobânzi de la data la care au fost puse la dispoziția beneficiarului până la data recuperării lor efective.

(3) Dobânda se calculează pe o bază compusă în conformitate cu capitolul V din Regulamentul (CE) nr. 794/2004 al Comisiei ([75]).

Articolul 3

(1) Recuperarea ajutorului menționat la articolul 1 este imediată și efectivă.

(2) Belgia se asigură că prezenta decizie este pusă în aplicare în termen de patru luni de la data notificării.

Articolul 4

(1) În termen de două luni de la notificarea prezentei decizii, Belgia comunică următoarele informații Comisiei:

(a) suma totală (suma de bază și dobânzile aferente) care trebuie recuperată de la beneficiar;

(b) o descriere detaliată a măsurilor deja adoptate și a celor planificate în vederea conformării cu prezenta decizie;

(c) documente care să demonstreze că beneficiarul a fost somat să ramburseze ajutorul.

(2) Belgia informează Comisia cu privire la evoluția măsurilor naționale adoptate pentru punerea în aplicare a prezentei decizii, până la recuperarea integrală a ajutorului menționat la articolul 1. Ea transmite imediat, la solicitarea Comisiei, informațiile privind măsurile care au fost deja adoptate și cele planificate în vederea conformării cu prezenta decizie. De asemenea, Belgia furnizează informații detaliate privind suma reprezentând ajutorul și dobânzile recuperate deja de la beneficiar.

Articolul 5

(1) Măsurile prevăzute în contractul Villo constituie ajutor de stat în temeiul articolului 107 alineatul (1) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene.

(2) În ceea ce privește perioada cuprinsă între 5 decembrie 2008, data semnării contractului Villo, și 29 martie 2018, data semnării celui de al doilea act adițional la contractul Villo, măsurile prevăzute în contractul Villo respectă cerințele din Cadrul privind SIEG din 2012 ([76]) și sunt compatibile cu piața internă. Aceste ajutoare sunt ilegale deoarece nu au fost notificate în conformitate cu articolul 108 alineatul (3) din TFUE.

([75]) Regulamentul (CE) nr. 794/2004 al Comisiei din 21 aprilie 2004 de punere în aplicare a Regulamentului 2015/1589 al Consiliului de stabilire a normelor de aplicare a articolului 108 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (JO L 140, 30.4.2004, p. 1).

([76]) Comunicarea Comisiei privind aplicarea normelor Uniunii Europene în materie de ajutor de stat în cazul compensației acordate pentru prestarea unor servicii de interes economic general (JO C 8, 11.1.2012, p. 4).

(3) În ceea ce privește perioada cuprinsă între 29 martie 2018, data semnării celui de al doilea act adițional, până la 26 septembrie 2026, încetarea concesiunii, măsurile prevăzute în contractul Villo îndeplinesc condițiile Deciziei SIEG din 2012 ([77]) și sunt compatibile cu piața internă, sub rezerva respectării stricte a condițiilor prevăzute în al doilea act adițional la contractul Villo.

Articolul 6

Prezenta decizie se adresează Regatului Belgiei.

Adoptată la Bruxelles, 24 iunie 2019.

Pentru Comisie
Margrethe VESTAGER
Membru al Comisiei

([77]) Decizia 2012/21/UE a Comisiei din 20 decembrie 2011 privind aplicarea articolului 106 alineatul (2) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene în cazul ajutoarelor de stat sub formă de compensații pentru obligația de serviciu public acordate anumitor întreprinderi cărora le-a fost încredințată prestarea unui serviciu de interes economic general (JO L 7, 11.1.2012, p. 3).